

Bareel

Tijdschrift voor wie ten dienste staat van buitenlanders

Dossier : Migranten in de Limburgse Mijnen

Jaargang 5 – nummer 18 – tweemaandelijks

abonnement : 250 BF

losse verkoop : 50 BF

promotienummers : 30 BF

(ver. uitg. : Tin Wouters, Gallaitstr. 78,
1030 Brussel)

Bareel

een uitgave van de v.z.w.
BAREEL

Redactie :

Miek Aerts, Gaëtan de Moffarts,
Mark Maes, Luk Michiels, Frank
Moulaert, Lieselot Pittery, Hugo
Swinnen, Tin Wouters en Veerle Hobin

Redactie Tweede Generatie :

Julita Sanchez, Najat Naciri, Alihsan
Oztekin, Lihiana Rizzuto, Tonino
Cadau, Antonietta Ottati, Bruno
Angelo, Felice Ottati, Khadija Smami,
Aster Kalogrias, Abdelmalik, Rachib,
Ahmed Sabri, Mohammed Bougrine,
Derwès Ferho, Fatima Maher.

Medewerkers :

Jan de Staeten, Lode Van Loock en Sarie
Abdeslam.

Redaktiesekretariaat :

Christine Van der Heyden, Pol Kongs en
Peter Hanssens.

Druk :

EPO, Berchem

Tekeningen :

Ignace Van Nevel

Foto's :

Paul Van Wouwe

Redactie en administratie :

Gallaitstraat 78, 1030 Brussel
Het O.C.G.B. staat in voor de
administratie. Tel. 02/216.78.19.

Abonnementen :

Gratis abonnement voor wie met deze
problematiek te maken en weinig
financiële middelen heeft. Anderen
kunnen zich abonneren tegen 250 frank
per jaar, door overschrijving van dit
bedrag op rekeningnummer
001-0967311-06 van Bareel met de
vermelding "Abonnement Bareel".
In beide gevallen dient men de
invalstrook in dit nummer volledig in te
vullen en op te sturen naar
administratie BAREEL.



inhoud

Vrijtijdsbesteding bij jonge migranten

p. 3-5

Bareel een antwoord op deze vragen. Komen verder nog aan bod: het
wanbeheer van de Kempische steenkoolmijnen, smeergelden, één of
meer vakbondsfronten.

Juridische kroniek

p. 6

De buitenlandse studenten van 1970 tot heden.

Dossier : Migranten in de Limburgse Mijnen

p. 7-14

Kempische mijnen in crisis. Migranten in de mijnen. Wat doet de vak-
bond ? Zijn Belgische en vreemde mijnwerkers solidair ? Hoe luid hui-
len de Grijze Wolven ? Aan de hand van ondermeer interviews zocht
Bareel een antwoord op deze vragen. Komen verder nog aan bod : het
wanbeheer van de Kempische steenkoolmijnen, smeergelden, één of
meer vakbondsfronten.

De opvang van migrantenkinderen in jeugdateliers

p. 15-17

Bareel bezocht een vijftal jeugdateliers in Oost-Vlaanderen. Een ver-
slag over een sektor die tot hertoe slechts heel beperkt aan bod is geko-
men in Bareel.

Statistiekje

p. 18

Kinderbijslag voor gastarbeiders in hun moederland : aan de hand van
gedegen cijfermateriaal worden vooroordelen ontkracht.

Redactie tweede generatie

p. 19-22

Met ondermeer een gedicht van D Ferho, een interview met Turkse
hongerstakers, een interview met een Turks meisje, een visie op de wer-
king met migrantenjongeren, en een fotoreportage van de kinderdag in
Lokeren.

En verder

Abonnementsstrook

p. 5

Dokumentatie

p. 23

Beknopt

p. 24

Overname :

Geheel of gedeeltelijk, van tekst
en/of illustraties is alleen toege-
staan na schriftelijke toestemming
van de redactie.

Vrijtijdsbesteding bij jonge mi- granten

In België zijn 11,5% van de jongeren
(minder dan 25 jaar) van vreemde na-
tionaliteit. Regionaal zijn er grote
verschillen : 32% van deze jongeren
woont in Brussel, 16,8% in Wallonië
en slechts 5,3% in Vlaanderen. Met
andere woorden, in Brussel is 1 op 3
jongeren van minder dan 25 jaar van
vreemde nationaliteit, 1 op 6 in Wallo-
nië en 1 op 19 in Vlaanderen (1).
Daarnaast zorgt de hoge nataliteit on-
der vreemdelingen, gekoppeld aan de
voortdurende geboortedaling bij de
Belgische bevolking ervoor dat het
belang van de - inmiddels al voorbij-
gestreefde benaming - 'tweede gene-
ratie' op middellange termijn nog zal
toenemen.

Waarom we het 'probleem' van de
jonge migranten apart behandelen is
duidelijk, namelijk, de kulturele frag-
mentatie : enerzijds leven zij nog in
de wereld van hun ouders en ander-
zijds is er de Belgische leefwereld, de-
ze brengt een aantal specifieke psychi-
sche en maatschappelijke problemen
met zich mee (2) :

Door het slecht beheersen van twee
talen (de moedertaal en die van de
plaatselijke autochtone bevolking,
vooral dan voor jongeren die in
Vlaanderen opgroeien) hebben zij
minder expressiemogelijkheden. Ten
tweede leidt het desintegratieproces
van de familiale rolverdeling tot kon-
flikten met de ouders. Een voorbeeld
hiervan is het volgende : het leggen
van contacten met de buitenwereld is
niet langer het monopolie van de man.
Ook meisjes proberen een grotere
mondigheid te verwerven, zoals zij
dat via school of werk van Belgische
vriendinnen leerden kennen. Indien
deze conflicten niet overwonnen wor-
den leidt dit in de vroege puberteit tot
een agressief gedrag dat vorming van
clubs en bendes tot gevolg heeft. Ten-
slotte, ook al blijft men innerlijk geï-
soleerd, dan probeert men toch de
uiterlijke gepogenheden en gedragin-
gen van Belgen over te nemen, wat
dikwijls 'ontaardt' in een overdreven
konsumptief gedrag.

We moeten konstateren dat tal van
frustraties zich des te scherper mani-
festeren in de vrije tijd. Opmerkelijk
is wel dat het probleem van de vrije

tijd talrijke overeenkomsten vertoont
met die van de categorie van kansar-
me (Belgische) werkende jongeren :
beide groepen verdienen weinig geld,
genoten een geringe opleiding, wonen
meestal in gezinsverband (wat veelal
leidt tot zelfstandigheidsconflicten),
maar vooral is er het feit dat beide
groepen ertoe neigen de minderwaar-
digheidspositie die zij innemen in het
arbeidsproces te compenseren in hun
vrije tijd : zij voelen aan dat hun werk
weinig gewaardeerd wordt en willen
daarom in hun vrije tijd in elk geval
wél slagen. Bijvoorbeeld door er hip
en modern uit te zien, naar stoere
films te gaan of rond te hangen in de
stad. Voor hen is dat een modern le-
venspatroon. Natuurlijk speelt de
beïnvloeding door TV, of reclame
hierin een belangrijke rol. (3) (4)
We kunnen het 'probleem' van de
vrije tijd op twee manieren benade-
ren : vooreerst is er een eerder 'tech-
nisch' probleem, dat van de opvang,
de infrastructuur; maar daarnaast het
belang van politieke stimuli in het ver-
werven van een evenwichtige maat-
schappelijke status.

Opvang

Het ware interessant geweest een
exact idee te hebben van de proporti-
onele deelname van de migrantenjon-
geren aan het jeugd- en verenigingsle-
ven, maar hierover zijn tot dusver nog
geen cijfers bekend. Uit het voorlopig
onderzoeksrapport van de KUL dat
binnenkort voltooid zal zijn (2) blijkt
echter een relatief kleine participatie.
Het grootste deel van de vrije tijd
wordt namelijk besteed aan bioscoop-
bezoek, tv-kijken : de zogenaamde
passieve vrijtijdsbesteding en ander-
zijds gokspelen, muziek- en toneelbe-
oefening, sporten als voetbal, volley
(ook in verenigingsverband, maar
daarnaast schijnt een grote vraag te
bestaan naar martiale sporten zoals
judo, boksen, karate,...), frekwent
cafebezoek (met eigen cafe's als bron
en verzamelpunt voor een potentieel
verenigingsleven), enzovoorts; wat in
het onderzoeksrapport wordt om-
schreven als de actieve vrijtijdsbe-
steding. Verschillende van hogerge-

noemde activiteiten (ook tv-kijken)
staan ook op het programma-aanbod
van tal van migrantenjeugdverenigin-
gen. Maar gezien de complexiteit van
het jonge migranten-probleem is het
hier noodzakelijk dat de opvang in al
zijn aspecten uitgaat van een geïnte-
greerde aanpak in de verschillende so-
cialisatiedomeinen : thuis, werk,
school, buurt en ontspanningsmilieu.
Nochtans stellen we vast dat voor tal
van vrijtijdsbestedingsactiviteiten
door de verschillende jeugdverenigin-
gen georganiseerd, steeds weer de-
zelfde, meest gemotiveerde jongeren
komen opdagen. Het is dus ten zeerste
de vraag in hoeverre de reeds
bestaande initiatieven het publiek be-
reiken waarop ze in de eerste plaats
mikken.

Misschien ligt de reden hiervoor in de
complexiteit van moeilijkheden die
een jongerenwerking met migranten
met zich meebrengt. Hieronder gaan
we op deze verschillende aspecten en
moeilijkheden in.

Diskriminatie

Een eerste zeer belangrijk terrein
waarop deze verenigingen moeten in-
spelen is dat van de diskriminatie die
vele jonge migranten, vooral op het
vlak van hun vrije tijd ondervinden.
Welbekende voorbeelden hiervan
zijn de dancings. Dancings waar
vreemde jongeren worden geweigerd
zijn legio. Daarom organiseren
bestaande jeugthuizen nu ook zelf re-
gelmatig een eigen instuif, met eigen
muziek. Nochtans schept dit op zijn
beurt weer een soort afzondering
doordat Belgische jongeren er op de
duur wegblijven, ook schept dit een
afstand ten opzichte van meisjes om-
wille van godsdienstige problemen :
hun uitgaansleven wordt sterk beknod
van thuis uit, contacten met jongens
rond de huwbare leeftijd worden zo-
veel mogelijk vermeden.

Ook op gebied van sportbeleving tref-
fen we gelijkaardige diskriminaties
aan : feit is dat bestaande (Belgische)
sportbonden niets doen om immigran-
tenjongeren aan te trekken, in het ge-

val van de Katholieke sportbond worden voetbalploegen die uniform uit migranten bestaan niet toegelaten in competitieverband. Als antwoord op soortgelijke diskriminaties organiseren de meeste migranten jeugdclubs zelf sportnamiddagen, vooral voetbal, volley, ping-pong. In het geval van jeugdclub JAFI (Genk) is het bestaan van een sportvereniging zelfs de aanleiding geweest tot het ontstaan van de jeugdclub. Andere jeugdverenigingen (vb. MDIQ EN RZOEZI te Mechelen) hebben elk hun eigen ploegen.

Zelforganisatie

Om te voldoen aan de noodzakelijke 'geïntegreerde aanpak' spelen de meeste jeugdverenigingen in op verschillende moeilijkheden die de jongeren ondervinden op het werk of (en vooral) op school. J.H. Rzoëzi, het migrantencentrum van Vilvoorde en de El Paso in Gent richten taallessen in en organiseren naschoolse begeleiding: dit is opvang van problemen in verband met spijbelen, problemen met leraars. Daarnaast bestaan thuiswerkklassen (ook Foyer en de jongerenwerking in Zwartberg) en knutselateliers voor elektriciteit, schrijnwerkerij enz. en wordt veelal voorzien in een aangepaste bibliotheek. Het spreekt vanzelf dat deze aanpak van de begeleiders een grondig inzicht veronderstelt in de kulturele en sociale achtergronden van de jongeren en in de moeilijkheden die de confrontatie van twee kulturen met zich meebrengt. De meest voor de hand liggende oplossing hiervoor is de zich inmiddels in gang zettende trend naar zelforganisatie. De laatste tijd wordt in tal van verenigingen zoals Rzoëzi, Foyer, De Cluys en El Waha heel wat gediscussieerd rond het zelf in handen nemen van het bestuur en de werking van het jeugdhuis. Men streeft naar onafhankelijkheid van de eigen groep ten opzichte van Belgische organisaties, de jongeren stellen de 'Belgische' begeleiding in vraag en voelen aan dat de tijd rijp is om zelf de touwtjes in handen te nemen. Anderzijds wordt wel gezocht naar contacten met andere, gelijkaardige initiatieven, bijvoorbeeld door het gezamenlijk organiseren van sportwedstrijden, info-avonden, toneelvoorstellingen, debat-avonden rond actuele thema's enzovoort. Men kan zich hierbij evenwel bedenkingen maken in hoever dit niet zal leiden tot een nog groter isolement ten opzichte van Belgische jongeren. Want feit is dat de Belgische jongeren wegblijven daar waar een meerderheid van vreemde jongeren het jeugdhuis regelmatig opzoeken.

Meisjes

In vele jeugdverenigingen groeit de laatste tijd ook steeds meer de behoefte aan een aparte meisjeswerking. "De jeugd- en onthaalinstellingen die al enige tijd een aparte meisjeswerking hebben (vb. Foyer) leggen in hun activiteitenprogramma de nadruk op creatieve expressie (het maken van nuttige dingen, naaien) en het creëren van een gezelligheids- en gespreks sfeer. De oudere meisjes wordt daarna ook een vormingspakket aangeboden via informatieve films en schoolse begeleiding... Al met al staat deze meisjeswerking nog in haar kinderschoenen." (2, p. 46). De reden waarom deze meisjeswerking nog niet is uitgebouwd is omdat de meisjes door het hun thuis opgelegde rolpatroon minder in het openbare leven terechtkomen. Naarmate ook dit geleidelijk aan meer zal afgebouwd worden zal de vraag naar een aparte meisjeswerking zich zeker scherper gaan stellen. Een gelijkaardige vraag is die naar een aparte werking voor verschillende nationaliteiten. Alhoewel we vaststellen dat het merendeel van de bestaande jeugdhuisen hoofdzakelijk mensen aantrekken van één bepaalde nationaliteit. De jeugdhuisen Rzoëzi, Mdiq, De Cluys in Antwerpen en El Waha in Brussel hebben hoofdzakelijk een Marokkaans publiek. In Limburg daarentegen werken vooral Italiaanse jongeren mee. Andere proberen binnen de verschillende nationaliteiten die het jeugdhuis frekwent bezoeken aparte activiteiten en eventueel in eigen bestuur te voorzien. Het Migrantencentrum in Vilvoorde bijvoorbeeld heeft een aparte werking voor Spaanse, Marokkaanse, Italiaanse en Portugese jongeren. Deze laatste groep evolueerde zelfs naar een eigen vzw.



De werking en activiteiten van de jeugdhuisen zijn uiteraard aangepast aan de verschillende leeftijdsgroepen (zie verder: kinderateliers in artikel:). En tenslotte is het belangrijk dat de opvang plaatselijk gebeurt, dit is, nauw aansluitend bij de dagelijkse leefwereld van de jongeren (5). Parallel hiermee is men er zich terdege van bewust dat ook de ouders van de jongeren in de mate van het mogelijke op de hoogte moeten blijven van de activiteiten van het jeugdhuis. Ten aanzien van de migrantenmeisjes is dit een belangrijk punt: de ouders van meisjes (vooral dan van Islamitisch kulturele achtergronden) zullen eerder geneigd zijn hun dochter ook toe te laten regelmatig naar het jeugdhuis te komen indien zij op de hoogte zijn van de activiteiten, en de opvangmogelijkheden.

Resumerend kunnen we stellen dat de verschillende werkingen in Vlaanderen zich terdege bewust zijn van de vele moeilijkheden die met een jongerenwerking gepaard gaan. Dé meest belangrijke trend hier lijkt ons wel de klemtoon die meer en meer komt te liggen op zelforganisatie.

Politiek

Aansluitend hierop moeten ook van hogerhand de nodige politieke stimuli gegeven worden. Dé grote voorwaarde voor een degelijke, uit eigen bewustzijn gegroeide jongerenwerking is het bestaan van een eigen en autonoom sociaal en kultureel kader (6). Vooral voor jongeren die nog zoeken naar een evenwicht tussen het aan invloed verminderende gezag van de ouders, de autoriteit van de vroegere

gezinsstructuur enerzijds en een maatschappij waarvan zij alleen de uiterlijkheden overnemen door een gebrekkige socialisatie in die maatschappij, spelen de jeugdverenigingen of meer 'informele' jeugdgroepen een zeer belangrijke rol. Zo gezien vormen naast scholen deze jeugdverenigingen een soort brugfunctie tussen gezin en maatschappij. Deze stelling wordt eveneens verdedigd door de huidige Gemeenschapsminister voor de Welzijnssector, mev. R. Steyaert: "Als dusdanig kunnen de organisaties van de migranten een belangrijke rol spelen bij de inpassing van de individuele migrant in de samenleving. Dergelijke organisaties (verwijzend naar zelforganisatieverenigingen) kunnen zelf een belangrijke functie vervullen in het wegwijzen maken in de samenleving, en het 'vertalen' van de dominante cultuur, waardoor isolement en desoriëntatie kunnen vermeden worden (7)." De konklusies die men uit deze stellingname trekt qua begeleiding vinden we eveneens uit voorgenoemde tekst van het kolloquium van januari '81, rond deze problematiek: "De

ondersteuning en stimulering van zelforganisatie kan op drie manieren gebeuren: ten eerste door het ondersteunen van de bestaande organisaties en de stimulering van verregaande zelforganisatie door financiële ondersteuning, kadervorming en het bieden van de nodige infrastructuur, ten tweede door participatie vanwege de migrantenorganisaties en ten derde door het bevorderen van samenwerking en overleg tussen migrantenorganisaties.

Konkrete voorbeelden van de toepassing van deze beleidsopties kunnen op dit ogenblik niet aangehaald worden. Integendeel, de algemene vrees van tal van verenigingen en migrantenorganisaties voor een eventuele afbouw van de sektor is niet ongegrond. Zeker niet als we zien dat tal van jongerenorganisaties draaien op vrijwilligers, een handvol vrijgestelden, wiens loon door gebrek aan werkingsgelden op de helling komt te staan, of op BTK-ers.

Christine Van Der Heyden



voetnoten

- (1) A. Bastenier et F. Dassetto: "La deuxième génération d'immigrés en Belgique" in Courier Hebdomadaire du CRISP, no. 907-908, 23 januari 1981.
- (2) D. Nayaert: *De Vrijtijdsbesteding van de tweede generatie immigranten in de grootstad* (deeltijds rapport van een studie van het Sociologisch Onderzoeksinstituut van de KUL) 1981.
- (3) Guido Deraeck: *Permanente vorming, een tweede kans voor werkende jongeren*. In Volksopvoeding, jg. 23, 1974, nr. 9-10.
- (4) Maria Drewes en Joke Bakker: *Vorming met buitenlandse jongeren*, in het Nederlands blad voor Jeugd- en Samenleving, jaargang 7, nr. 9, sept. 77.
- (5) A. Kalogrias: *De Tweede generatie* in: De Nieuwe Maand, okt. 1980.
- (6) L. Michiels: *Kinderen en jongeren van immigranten*, in Kontakt- en Studiedagen te Brussel op 17/02/79 in Mozaiek, 1979, nr. 37-38, p. 9.
- (7) R. Steyaert: *Discussietekst uit het Colloquium over Migrantenbeleid*, te Brussel op 31/01/81, p. 18.

ik wil bareel

Naam:
Adres:
Functie:

0 Neemt een abonnement tegen 250F/jaar.
Overschrijving op rek.: 001-0967311-06
van Bareel, met vermelding "abonnement 1982"
0 Bestelt promotie nummers (Bareel nr. 14) tegen 30 frank per exemplaar.
Overschrijving op rekening van Bareel met vermelding "promotie nummer(s)".

Opsturen naar:
Administratie Bareel
Brabantstraat 174 bus 14
1030 BRUSSEL

Buitenlandse studenten, van 1970 tot heden

In 1970 besliste Minister van Justitie A. Vranckx de verblijfsreglementering strikt toe te passen op buitenlandse studenten. De studentenopstanden aan de universiteiten die daarop volgden leidden tot de herziening van de verblijfsreglementering voor alle vreemdelingen. Ironisch genoeg betekent de nieuwe verblijfswet eigenlijk geen of nauwelijks een verbetering van het statuut van buitenlandse studenten.

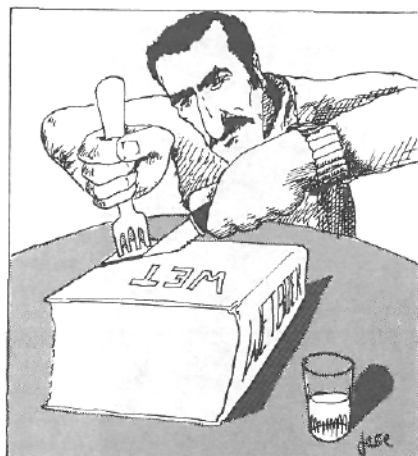
De Commissie Rolin die opgericht werd om een advies te geven betreffende de wijzigingen die aan de verblijfsreglementering moesten aangebracht worden had heel wat aandacht voor het statuut van de buitenlandse student. De uiteindelijk goedgekeurde tekst, de wet van 15/12/1980 betreffende de toegang, het verblijf, de vestiging en verwijdering van vreemdelingen draagt er nog nauwelijks een spoor van.

Met buitenlandse studenten bedoelen wij de studenten die in België een verblijfsrecht krijgen om er te studeren, en niet de familieleden van vreemdelingen die in België verblijven als gastarbeider, vluchteling...

Het nieuwe statuut heeft de arbitraire macht van Dienst Vreemdelingenzaken, om studenten al dan niet in België toe te laten, ongeschonden gelaten. Daarenboven moeten alle aanvragen om in België te komen studeren in principe vanuit het buitenland gebeuren.

Het is niet meer mogelijk om met voorlopige verblijfsdokumenten in België te studeren en dan voor een dag naar Rijsel of Keulen te gaan om zijn verblijfsituatie te regulariseren. De aanvraag om in België te mogen verblijven (Machtiging tot Voorlopig Verblijf) moet gebeuren bij een Belgisch Consulaat of Ambassade in het land van oorsprong of in een land waar men regelmatig verblijft. Een verblijf als toerist is niet voldoende. Er is geen termijn voorzien waarbinnen een antwoord moet gegeven worden op een aanvraag van een machtiging tot voorlopig verblijf. In de praktijk duurt het dan ook soms zes maanden of meer vooraleer de betrokkene een antwoord krijgt. Dit betekent dat men soms een jaar zal verliezen indien men in België wenst te studeren. Het kan ook betekenen dat de betrokkene na het begin van het schooljaar in Bel-

gië toekomt en om die reden door de school geweigerd wordt. Vervolgens kan hij weer moeilijkheden krijgen met zijn verblijf omdat hij geen regelmatig student is.



De 4 documenten die moeten voorgelegd worden om recht te hebben op een machtiging tot voorlopig verblijf zijn ofwel moeilijk vanuit het buitenland te bekomen of kunnen aanleiding geven tot een politieke selectie in het land van oorsprong. Heel wat scholen weigeren buitenlandse in te schrijven die nog niet regelmatig in België verblijven. Het "ge-

tuigschrift van niet veroordeling" is in bepaalde landen onbekend of wordt slechts afgeleverd aan politiek betrouwbare onderdanen.

Het is opvallend dat de reglementering betreffende de aangifte van en machtiging tot verblijf aan buitenlandse studenten in bepaalde landen strenger wordt toegepast dan in andere. Zo zal een student uit Zuid-Amerika gemakkelijker een machtiging bekomen dan een student uit Noord-Afrika of Zaïre.

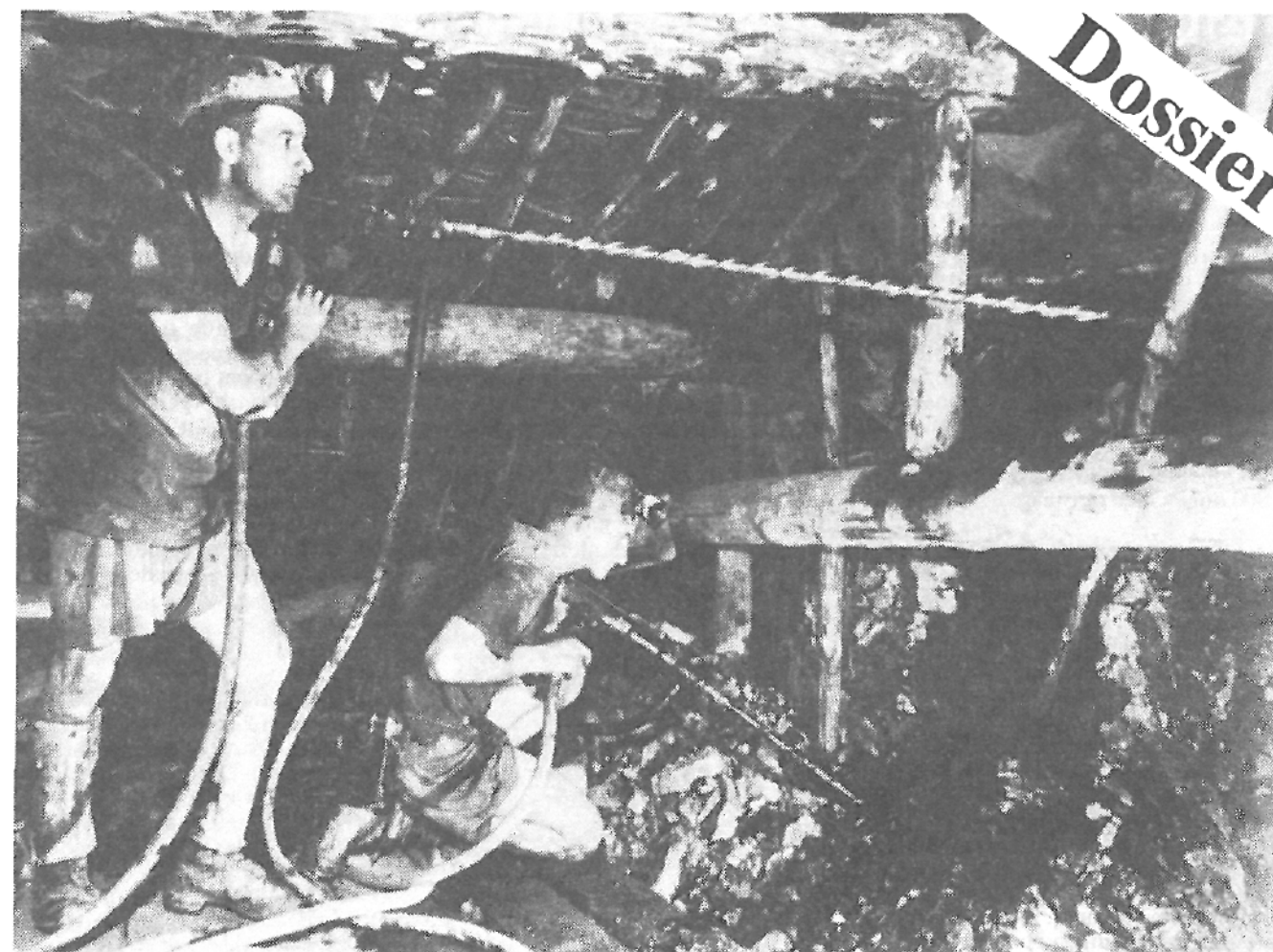
Sinds 1976 wordt er daarenboven een bijkomend collegegeld opgelegd aan buitenlandse studenten. Dit collegegeld varieert tussen ongeveer 10.000 frank voor het lager onderwijs tot ongeveer 200.000 frank voor wie geneeskunde wil studeren. Dit collegegeld was bedoeld om het aantal studenten uit rijke landen te beperken. In de praktijk heeft het er echter toe geleid dat steeds minder studenten uit ontwikkelingslanden toegang hebben tot het Belgisch onderwijs.

Om budgetaire redenen werd het aantal landen waarvan de onderdanen geen bijkomend collegegeld moeten betalen tot een veertigtal herleid. Alleen voor de derde cyclus (specialisaties en doktoraten) komen de onderdanen van een honderdtal landen eveneens in aanmerking.

Studenten die een jaar overdoen verliezen hun recht op vrijstelling. Het gebeurt echter dikwijls dat buitenlandse studenten het eerste jaar omwille van aanpassingsmoeilijkheden moeten overdoen.

Het wantrouwen tegen de "pseudo-studenten", die via het statuut van student de immigratiestop zouden omzeilen, en eenzijdige budgetaire maatregelen hebben er dan ook toe geleid dat steeds minder studenten uit arme landen een opleiding krijgen in België.

Gaëtan de Moffarts



Migranten in de Limburgse Mijnen

Kempische mijnen in crisis. Migranten in de mijnen. Wat doet de vakbond? Zijn Belgische en vreemde mijnwerkers solidair? Hoe luid huilen de Grijsse Wolven? Aan de hand van interviews zocht Bareel een antwoord op deze vragen.

De economische crisis en de crisis in de mijnen bedreigen de mijnwerkers in hun bestaan. Worden de gastarbeiders de dupe? Komen verder in dit dossier nog aan bod: het wanbeheer van de Kempische steenkoolmijnen, smeergelden, één of meerdere vakbondsfronten.

Samenstelling: Frank Moulaert en Veerle Hobin

Foto's: Frank Moulaert en Afdeling personeel Beringen (deze laatste zijn overgenomen uit het boek 'Mijnen - Limburgse Koolputters spreken', uitgegeven bij EPO)

Historiek

Het werk was ongezond en erg gevaarlijk. Gebrek aan lucht, het stof, de duisternis, de aanwezigheid van gas, het werken in kleine benauwde ruimten in een moeilijke houding, het hogearbeidsritme en de verwaarlozing van de veiligheidsnormen, kenmerkten het ondergrondse werk. Het ongevallencijfer lag enorm hoog. Het schommelde tussen de 5.000 en de 9.000 ongevallen per jaar.

De toepassing van de nationale akkoorden over loon- en arbeidsvoorwaarden liet enorm te wensen over. Het patronaat van de Eisdense mijn verklaarde ooit aan geen enkele beslissing van de mijnkommissie gebonden te zijn. Deze mijnpatroons zorgden ervoor dat de arbeidersbeweging geen voet aan de grond kreeg in de nieuwe mijnwerkerskolonies. Toch braken er vanaf 1920 al regelmatig stakingen uit. In het begin beperkten deze stakingsakties zich tot een enkele mijn en werden directe eisen gesteld zoals hogere lonen, behoud van de lonen, meer veiligheid. Na 1930 vertoonden de stakingen een heel ander karakter: de economische wereldkrisis werd immers ook in België sterk voelbaar.

In juli 1932 legden de mijnwerkers in alle Limburgse mijnen het werk neer. In de Waalse staalbekkens was de staking al enkele weken aan de gang. De inzet was een eisenpakket gericht tegen o.m. nieuwe loonsverlagingen, inkrimping van de werklozensteun en een belasting op het brood. De lonen van de ondergrond waren op twee jaar tijd reeds met 32% verminderd, terwijl de levensduur met 19% steeg! Ook het willekeurig boetestelsel, en het brutale optreden van de opzichters lagen aan de basis van deze algemene staking. Zowel de socialistische als de kristelijke vakbond waren actief, maar toch was het resultaat van de staking eerder vaag en pover. In de algemene staking van '36 treden beide bonden voor het eerst gezamenlijk op. Zij stelden eisen i.v.m. lonen, betaalde verlofdagen, 40-urenweek, waarborgen voor de syndikale vrijheid... Dit keer werd de staking een overwinning over de hele lijn.

Op papier althans, want de invloed van het socialistische en kristelijke syndikaat was in de periode tussen de twee wereldoorlogen erg beperkt. De syndikalisatie van de mijnwerkers kwam slechts moeizaam op gang. Niet

één derde van de mijnwerkers was aangesloten bij één van de twee vakbonden.

De syndikalisatie werd pas na de tweede wereldoorlog groter. Dit was reeds duidelijk merkbaar in 1965-1966, toen, naar aanleiding van de dreigende sluiting van de mijn in Zwartberg, een gemeenschappelijk vakbondsfront na een periode van manifestaties, zitstakingen beneden in de mijn, stakingen op de bovengrond en talrijke incidenten, een akkoord bereikten tussen de vakbon-

den, het Kolendirektorium, gouverneur Roppe van Limburg en de regering.

Dit akkoord omvatte ondermeer de intrekking van de reeds gegeven vooropzeggingen en het bekomen van een reeks sociale waarborgen.

Tegenwoordig is de toestand wel veranderd. De meerderheid van de mijnwerkers is gesyndikeerd. De syndikaten zijn veel actiever geworden, hoewel elk op hun eigen manier. De strijd is echter verre van gestreden.



Nog steeds één vakbondsfront ?

We hadden een gesprek met Silvano Grossi, propagandist bij het A.C.V. (Centrale der Vrije Mijnwerkers), en Paul Volders, A.B.V.V.-afgevaardigde (Mijnwerkerscentrale), over de vakbondswerking binnen de steenkoolsektor.

Voor een volledig overzicht aangaande vakbonden en migratie verwijzen we naar het gelijknamig dossier in Bareel nr. 12/13, jaargang 3.

Bareel: Welke relaties bestaan er momenteel tussen A.C.V. en A.B.V.V. Is er sprake van een gemeenschappelijk vakbondsfront voor de mijnsektor ?

Volders: Tot eind 1981 kon men gerust spreken van een gemeenschappelijk vakbondsfront en was er een feitelijke eensgezindheid tussen A.C.V. en A.B.V.V. Totdat de regering begin januari haar eerste besparingsplannen bekend maakte. De nationale besturen van A.B.V.V. en A.C.V. opterden toen voor verschillende strategieën en acties en dat had onvermijdelijk een weerslag op de houding en acties in de mijnsektor. De zienswijzen zijn verschillend, wij vroegen meermaals aan het A.C.V. onze acties en stakingen te steunen, maar kregen telkens nul op het rekest.

Grossi: Ons standpunt terzake luidt voorlopig als volgt. We lossen de crisis niet op door bedrijven en mijnen te laten sluiten en dat riskeren we nochtans als de uitvoer, als gevolg van talloze stakingen, steeds meer en meer achteruitgaat. Momenteel zijn er nog andere middelen, zoals onderhandelen, om onze eisen kracht bij te zetten. Dit sluit niet uit dat andere acties in de toekomst nodig kunnen blijken, zeker als de zekerheid van ons werk en van ons verblijf als gastarbeider nog verder op de helling gezet worden.

Bareel: In welke mate maken de migranten actief deel uit van de mijnwerkerscentrales ?

Grossi: De Italianen hadden geen syndikale traditie, wegens het toenmalige fascistische regime in Italië, en het heeft dus wel wat geduurd vooraleer zij zich in België, eerst als lid, later als militant aansloten bij het A.C.V.

Turken en Marokkanen veranderen nogal gemakkelijk van vakbond. Als bv. in Emeck (Turks blad van het A.C.V.) een artikel verschijnt dat een



veroordeling inhoudt van het regime in Turkije, ziet men na een aantal boze reacties, onmiddellijk een verschuiving optreden naar het A.B.V.V. toe, en ook omgekeerd. Ook de onvoldoende kennis van de Nederlandse taal blijkt nog steeds een handicap te zijn voor Turken en Marokkanen om actief vakbondslid te worden. Toch kan men in 't algemeen zeggen dat er een grote syndikalisatiegraad is vanwege migranten, zowel kwa leden als militanten. De mijnwerkerscentrale telt momenteel heel wat migranten onder zijn delegees; namelijk: Winterslag: 1 Marokkaan, 1 Turk, 1 Italiaan; Zolder: 1 Marokkaan, 1 Turk; Beringen: 1 Turk.

Volders: Ook binnen het A.B.V.V. is het aantal gesyndikeerden tamelijk hoog. Als we de lijst van afgevaardigden bekijken: Eisdense: 2 migranten op 9 delegees; Waterschei: 4 op 6; Winterslag: 4 op 10; Zolder: 4 op 11.

Bareel: In welke mate voorzien A.C.V. en A.B.V.V. in vorming en informatie t.a.v. migranten ?

Volders: 't Is eigenlijk jammer dat de mijnwerkerscentrale in Limburg geen speciale dienst voor migranten heeft. In Brussel, op nationaal niveau, is dit wel uitgebouwd, maar daar hebben

we hier niets aan. Migrantten hebben toch een aantal specifieke problemen, zoals de taal, de huisvesting enz.,... die een specifieke dienstverlening beslist niet overbodig maken.

Wel wordt er door het Nationaal Vormingsinstituut kadervorming georganiseerd, waaraan ook regelmatig door gastarbeiders deelgenomen wordt. Vorig jaar verbleef men bv. een hele week in Nieuwpoort, waar oefeningen in vergader- en discussietechnieken en probleemoplossingen enz. op het programma stonden.

Een aparte vorming wordt dan nog op touw gezet door de verschillende centrales (voeding, textiel, mijnwerkers...)

Grossi: Vooral de laatste tijd proberen we onze leden zoveel mogelijk informatie door te spelen over wat zich boven hun hoofd afspeelt. In de Volksmacht wordt het A.C.V.-standpunt uitgelegd, we beleggen speciale vergaderingen voor militanten, delen folders uit aan ingang van de mijnen enz. Verder zijn er zes bijeenkomsten gepland waar informatie verstrekt wordt over het berekenen van rustpensioenen en in de herfst zal het gaan over beroepsziekten. Voorts kan men voor dergelijke problemen ook steeds terecht op de verschillende zitdagen.



Bareel: Is er solidariteit onder vreemde en Belgische mijnwerkers of zaait en oogst het kisisbeleid ook verdeeldheid onder de arbeiders zelf?

Volders: Het solidariteitsgevoel is nu tamelijk groot. De toekomst is erg onzeker, de regering spreekt zich niet duidelijk uit en je voelt dat de rangen zich sluiten. Migranten zijn trouwens steeds erg actief bij stakingen en andere acties, dit in tegenstelling tot de syndikale passiviteit en onbewogenheid die men hen vroeger toeschreef en die één van hun zogenaamde aantrekkelijkheden uitmaakte. Bij zulke gelegenheden hoor je geen enkele racistische opmerking vanwege de Belgen.

Anders was het bij de staking van '79 tegen de loonklassificaties, die door de Kempische Steenkoolbakkens werd gevoerd. De éne groep kreeg die voordelen, de andere groep weer andere, verschillende groepen werden tegen elkaar opgezet.

NOOT BAREEL: Toen werd erg repressief opgetreden tegen de Turkse gemeenschap.

Jef Ulburghs van Wereldscholen te Heusden-Zolder verklaarde toen als woordvoerder van een aantal Turkse democratische organisaties: "Het optreden van de ordehandhavers was racistisch en provocerend. De rijks-wacht trad niet alleen op in de onmiddellijke omgeving van de mijnen, maar ook werden huiskamers nat gespoten in de Turkse cités op enkele kilometers van de mijnen, en in hun woningen werd traangas gegooit."

Het eisenpakket dat uitging van de Turkse mijnwerkers bevatte ondermeer het stopzetten van elk racisme in de mijnen. Een Italiaans mijnwerker verklaarde voor de RTB: "Vroeger moesten wij hier het vuile werk doen. De Turken zijn in onze plaats gekomen. Zij moeten nu het smerigste en ongezondste werk doen. Men jaagt op hen en scheldt hen uit, zonder enige reden. Als ze ziek zijn gebeurt het meer dan eens dat de chef geen briefje wil geven om naar boven te komen. Er worden onmiddellijk opmerkingen gemaakt als 'ga maar terug naar je land, achter schapen aanlopen...'"

Grossi: Je merkt toch wel een verschil tussen migranten die nog ooit hopen terug te keren (vooral Turken en Marokkanen) en anderen die al met een tweede en derde generatie in België wonen.

De eersten zijn niet in dezelfde mate gebonden aan de mijn, vinden 5 tot 10% inleveren niet onoverkomelijk en zullen dus ook niet zo kombattief zijn.

Ik wil hier nog aan toevoegen dat men de situatie van de migranten hier in Limburg niet mag vergelijken met bv. die in Brussel en Antwerpen. Vooral de Italianen, Spanjaarden en Polen leven hier al zovele jaren en zijn duidelijk niet meer de "marginalen" zoals men hen in de pers zo graag betitelt. Voor de Turken en Marokkanen is het nog moeilijker. Zij zijn hier pas vanaf '65-'66 aangekomen, hebben hun eigen weg in het samenleven met de Belgen nog niet helemaal gevonden. Maar dat komt nog wel.

Worden de gastarbeiders de dupe?

Er hangen donkere wolken boven de Kempische Steenkoolmijnen. De discussie over de regionalisering van de nationale sectoren heeft het staal (Wallonië) en de steenkool (Vlaanderen) in de economische weegschaal gelegd. Waals staal en Kempische steenkool zijn twee belangrijke verliesposten voor de staatskas.

De druk, o.a. vanuit C.V.P.-kringen, om elke regio voor zijn eigen sectoren te laten opdraaien is groot. Komt het zover, dan laat het liberale beleid in Vlaanderen de koolputten in de Kempen wellicht sluiten, terwijl het kollektieve Wallonië alles zal doen om zijn staal te redden. De liberale opvatting dat de staat de verlieslatende sectoren niet hoeft te steunen, maakt in Vlaanderen meer kans dan in Wallonië. Bovendien gelooft de liberale strekking in kernenergie als oplossing voor het energieprobleem. Ook de kernenergie vormt dus een bedreiging voor de Limburgse mijnen.

De mijnwerkers beseffen het gevaar. Ze zijn er door acties in geslaagd de dreiging van de 5 tot 10% inlevering, die de regering aan verlieslatende bedrijven in ruil voor overheidssteun zoekt op te leggen, af te wenden. Maar het sluitingsgevaar blijft bestaan.

Waarom is de crisis in de Kempische mijnen te wijten? Zijn de gastarbeiders de dupe? Ook hierover spreken we met Paul Volders, ondergronds mijnwerker en vakbondsafgevaardigde (A.B.V.V.) in de mijn te Eisden.

B.: Als één van de oorzaken van de crisis in de Limburgse mijnen noemt u het wanbeheer van de KS. Kunt u daar iets meer over zeggen?

V.: Het wanbeheer komt b.v. tot uiting in de aankoop van materiaal. Men koopt vaak materiaal aan dat men zelfs niet gebruikt. Zo was er een ondersteuning: men had die maar voor één pijler gebruikt, en daarna bleef hij als oud ijzer liggen. Zo'n ondersteuning kost wel 120 miljoen frank.

Verder moet ge maar eens gaan zien in Houthalen, in zetel van KS, hoeveel personeel dat daar loopt. Op iedere mijn staan we als werknemers tegenover drie directeuren: één directeur in de ondergrond, één voor de bovengrond en één voor de drie zetels Winterslag, Waterschei en Eisden.



Wij kunnen ons werk toch goed doen met één directeur zeker?

B.: Wat verstaat ge verder nog onder dat wanbeheer?

V.: Er zijn nog de zitpenningen voor de leden van de Raad van Beheer: 200.000 BF per jaar. Sommige leden van die Raad zijn onbekwaam en weten niet wat er in de mijnen gebeurt of zijn niet op de hoogte van het beleid.

B.: Wordt er dan wel 'beheerd'?

V.: Wel, de oude beheerraad bestond uit mensen die hun schapjes reeds op het droge hadden en zich niet meer voor de problemen van de mij-

nen interesseerden. Met de overname door de Staat, kwam er een nieuwe Raad, met nieuwe leden, meestal politiek benoemd en die niet veel afweten van de toestand; ze weten niet of de kolen in de ondergrond er wit of zwart uitzien. Natuurlijk, we moeten die nieuwe mensen een kans geven... Maar de problemen zijn groot en er is dringend nood aan een goed beheer.

Werk of geen werk

B.: Vreemdelingen komen niet meer zo gemakkelijk op een wachtlijst om in de mijnen te werken. Is dat juist? Worden er bijna geen vreemdelingen meer aangeworven?



Belgen en vreemdelingen in cijfers

In december 1981 waren 7919 van de 16238 ondergrondse mijnwerkers van vreemde nationaliteit. Vanaf 1946 tot en met 1980 maakten de gastarbeiders meer dan de helft uit van de ondergrondse mijnwerkers in de Belgische mijnen. In 1981 zijn de Belgen opnieuw in de meerderheid. De economische crisis drijft de Belgen terug naar de ondergrond. En de mijnbazen, die de vreemdelingen als mogelijke onrustzaaiers beschouwen, verkiezen nu de Belgen.

Van de 7919 ondergrondse mijnwerkers van vreemde nationaliteit werkten er 7011 in het Kempisch bekken en 908 in Charleroi, de enige Waalse steenkoolmijn, die nog in werking is. De verdeling per nationaliteit ziet er als volgt uit:

Nat. land	Kempen	Charleroi
Italië	1425	119
Spanje	405	46
Griekenland	234	50
Polen	98	4
Portugal	64	6
Turkije	3086	322
Marokko	1125	232
Algerije	35	105
Andere	535	23
Totaal	7011	908

Boven de grond werken weinig vreemdelingen: 113 in Charleroi en 162 in het Kempisch bekken.

V.: Voor de zetel Eisden is het streefcijfer voor de ondergrond 1940 man. Dit cijfer is begin vorig jaar door het Ministerie opgelegd. Door de crisis melden zich meer en meer Belgen aan. Komt daarbij de aanwerving van stagiairs, vorig jaar 2% en dit jaar waarschijnlijk 3%. Men rekent de stagiairs bij die 1940; dat keuren we ten zeerste af. Zó stagiairs aanwerven maakt de werkloosheid alleen maar erger. Momenteel zitten we met 1950 man. Daarnaast staan er 80 mensen die gekeurd zijn om te beginnen, op een wachtlijst. Op vijf na zijn het toevallig allen Belgen. Op de ondernemingsraad hebben we gevraagd wat met die 80 mensen zal gebeuren. Het zal zeker tot einde '83 duren vooraleer die mensen aan de slag kunnen, was het antwoord. Gezien de verplichting om stagiairs aan te werven, verwondert ons dit niet.

B.: Worden er veel mensen ontslagen?

V.: In het verleden kenden we veel kontrakbreuken, afdankingen. Sinds half '81 zien we dat nog zelden gebeuren. De werkgelegenheid is nooit zo stabiel geweest. Zelfs de mensen die pensioengerechtigd zijn, stoppen niet met werken; er zijn een aantal gepensioneerd die nog kinderlast hebben.

B.: Hoe komt het dat men nu gastarbeiders gaat weigeren?

V.: Van de stakingen die we in het verleden hebben gehad heeft de directie altijd gezegd dat de gastarbeiders de oorzaak ervan zijn.

B.: Is dat juist?

V.: Nee, dat is niet juist. Maar het is omdat gastarbeiders en Belgen solidair waren dat de stakingen dikwijls lukten.

B.: Veel Belgische patroons hebben gastarbeiders aangetrokken precies omdat ze zich minder met de syndikale strijd inlaten.

V.: In de mijnen hebben ze zich misrekend.

B.: Kan men zeggen dat de werkgelegenheid van de gastarbeiders in de ondergrond achteruitgaat?

V.: Die gaat achteruit. De Belgen die nu aangeworven worden, zijn kontraktueel verplicht om ook op 'post 2' (de ondergrond) te werken en dus ook kolen te houwen. Als ge nu 'onder' gaat en ge ziet daar in een pijler 20 mijnwerkers, dan zijn dat 20 gastarbeiders. Men wil in de toekomst komen tot 10 gastarbeiders en 10 Bel-

gen. Zo wil men een scheuring tweevoudig brengen tussen de gastarbeiders. Want de directie blijft de gastarbeiders als boelmakers beschouwen.

B.: Maar als men de cijfers bekijkt van de Federatie van de Steenkoolnijverheid dan blijkt toch dat de gastarbeiders nog maar de helft van de ondergronders uitmaken?

V.: Ja, da's juist. Trouwens, de Belgen willen niet zo lang kolenhouwer blijven. Na een tijd willen ze ook ander, minder zwaar werk doen. De gastarbeiders, zeker de eerste generatie, beginnen als houwer en de meesten blijven houwer, tot ze er hun gezondheid bij inschieten. Ze hebben ook meestal de scholing niet gehad om ander werk te doen. In tegenstelling tot veel Belgen, protesteren ze minder tegen hun job als houwer.

De tweede generatie gastarbeiders is wel meer geschoold en maakt meer aanspraak op ander werk, ook als opzichter.

Een fout van de KS is dat er te weinig gastarbeiders 'baas', opzichter zijn. Dat veroorzaakt veel wrijvingen tussen Belgen en vreemdelingen. Veel gastarbeiders werken al heel lang in de mijn en kennen de toestand door en door; ze zouden goede opzichters zijn. Maar de taal is ook een probleem. Een opzichter moet rapporten opmaken; en aangezien de gastarbeiders bijna geen Nederlands schrijven, stelt dit een probleem.

B.: Maar dit probleem is toch door taallessen te overkomen?

V.: Op de mijn geeft men scholing aan de gastarbeiders. Maar als je die van dichtbij bekijkt, dan lach je ermee... Waarom niet een even goede taalscholing geven als op een taalschool? ... Maar nu is men er te laat mee. Dat had jaren terug moeten gebeuren.

Productiviteit

B.: Probeert de KS in deze crisis het arbeidsritme op te drijven?

V.: Inderdaad. De KS zou 7 miljoen ton per jaar moeten produceren. Ze komen amper aan 6. Het is al te gemakkelijk van die heren om de schuld op de arbeiders te schuiven. Maar de oorzaken liggen op een heel ander vlak. Ten eerste, de geologische omstandigheden in het Kempisch bekken. Ten tweede, de organisatie klopt niet.

B.: Kan je daar enkele voorbeelden van geven?

Smeergelden

In *De Morgen* van 11 oktober 1979 en *Het Belang van Limburg* lezen we: "Om aan een job te geraken in de Limburgse Mijnen moeten de Turkse gastarbeiders soms van 10.000 tot 50.000 frank betalen aan tussenpersonen, die vaak tot het personeel van de mijn behoren. Vertegenwoordigers van het Cultureel Centrum van Arbeiders uit Turkije gaven nog enkele staaltjes van de uitbuiting waarvan migranten het slachtoffer zijn. Een bedrag van het loon van de Turkse arbeiders wordt afgehouden voor de bouw van een moskee te Genk. Arbeiders die daarover hun beklag maken of niet willen betalen, lopen de kans hun werk te verliezen en te worden uitgewezen."

Hierover door ons getoetst gaven S. Grossi en P. Volders toe dat ook zij meermaals verrast waren een Turks arbeider, die ondanks hun tussenkomst niet werd aangenomen, kort daarop toch in de mijn te zien afdalen. Zelf hebben ze bedragen horen vernoemen van 30.000 tot 35.000 frank.

Het is hen echter nog nooit gelukt sluitende schriftelijke bewijzen te kunnen voorleggen.

P. Volders ging met een collega langs de kantines om bewijzen te verzamelen; men heeft zelfs gevallen met naam en toenaam aangeklaagd op de Ondernemingsraad, maar toen aan de getuigen gevraagd werd hun op schrift gestelde verklaringen te ondertekenen, sloeg hen de schrik om het lijf en weigerden ze.

Drie jaar geleden werd in Winterslag een Turkse tolk voor de rechtbank gedaagd op beschuldiging van omkoperij. Ook weer bij gebrek aan bewijzen, werd hij vrij gesproken.

Grijze Wolven in Limburg

In Turkije zijn Grijze Wolven geuniformeerde en bewapende kommandotroepen van de Partij van Nationale Aktie (MHP), met als leider de voormalige kolonel Alparslan Turkes, die meehielp aan de militaire staatsgreep van 1960. Deze fascistische groepering breidde haar werkterrein echter uit naar West-Duitsland en Nederland, met Rotterdam als centrum en Orhan Yilman als voortrekker. Zowel in West-Duitsland als in Nederland kwam scherpe reactie en kritiek los in progressieve kringen, zodat België en Frankrijk vanaf 1979 het aantal Grijze Wolven op hun grondgebied gestadig zag toenemen.

Hun optreden was en is nog steeds brutaal en gewelddadig, zodat bij de Turken zelf, uit vrees voor represailles, weinig preciese informatie kan worden verkregen.

Het Cultureel Centrum van de Arbeiders uit Turkije publiceerde ooit een lijst van gebeurtenissen, die illustreert wat van hen te verwachten valt.

Een greep hieruit levert het volgende op:

- Grijze Wolven uit Frankfurt namen deel aan een vergadering, georganiseerd door de Vereniging van de Islamitische Cultuur in een lokaal in de galerijen van City 2 (Genk). Toen de Grijze Wolven foto's van Turkes, kalenders van MHP, insignes en brochures verdeelden, verzetten de mijnwerkers zich tegen deze verdeling en de incidenten verbreidden zich. Het doel van de vergadering was geld in te zamelen om wapens te kopen voor de 'Foyer Ideal'. Het verzamelde geld werd een week later meegenomen naar Turkije door Salahattin Saygin. (5 oktober 1978).
- Grijze Wolven die vlugschriften en brochures verspreidden in een café in Heusden hebben een arbeider, Mustafa Murmus, aangevallen die zich kantte tegen de verspreiding. Later moest hij gehospitaliseerd worden. (26 december 1978)

Fred Vanhinsberg (projekt Mijnwerkersgeschiedenis) vertelde ons dat in Maasmechelen, waar enige tijd geleden al petitie-akties voor de sluiting van het lokaal van de Grijze Wolven op touw gezet werden, nu verscheidene initiatieven gevoerd worden voor het weigeren van enige andere verzamelplaats.

Op 4 april jl. werden een aantal gekende Grijze Wolven uit hun karate-vereniging gezet. Bij de aanvang van de training moesten zij hun kaart inleveren, wat betekent dat zij zich bij geen enkele andere soortgelijke vereniging meer kunnen aansluiten.

Projekt Mijnwerkersgeschiedenis

De projectgroep 'Mijnwerkersgeschiedenis' kadert binnen de activiteiten van de kulturele centrale Beringen-Mijn.

De kulturele centrale is in het leven geroepen om een verrijkende vrijetijdsbesteding aan te bieden aan werknemers. Daartoe worden socio-kulturele activiteiten opgezet.

Midden november 1979 startte de kulturele centrale, afdeling Beringen-Mijn met dit projekt. Deze afdeling telt onder haar deelnemers voornamelijk actieve mijnwerkers, gepensioneerde en ex-mijnwerkers.

De tentoonstelling 'Van schacht tot cité' en het boek 'Limburgse Koolputters spreken' (uitgegeven bij EPO), zijn het resultaat van een jaar werken rond het thema 'de beginperiode van de mijnindustrie in Limburg'.

De projectgroep probeert met dit boek een leemte op te vullen. Over de mijnindustrie is al heel wat geschreven door economen en ingenieurs, maar het standpunt en de mening van de mijnwerkers zelf kwamen nooit aan bod. In dit boek wordt hun commentaar verwerkt in lange interviews, die thematisch gerangschikt worden.

Zo komen o.a. aan bod: de opkomst van de mijnen, de sociale afkeuring, slechte voeding, werkomstandigheden, arbeidsongevallen, het patronaat, de migranten, het leven van de vrouwen, de syndikaten enz.

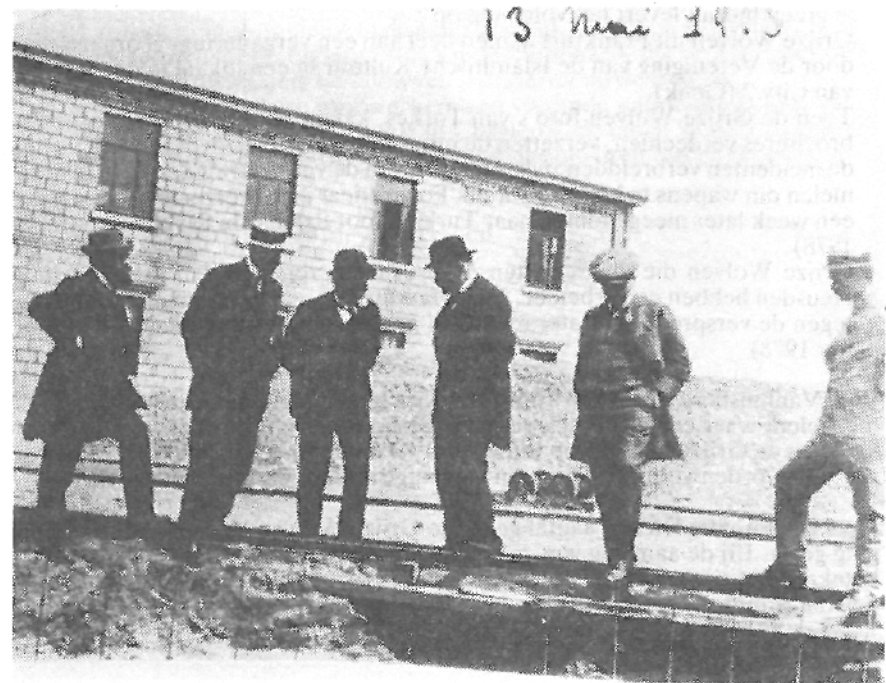
De tekst gaat over het leven in en rond de put vanaf de beginperiode tot en met de 2e W.O., de foto's zijn zowel van vroeger als van nu.

Het boek is een eerste stap in de richting van een uitgebreide sociale geschiedenis van de kleine man/vrouw levend in een industrie die het beeld van een provincie sterk bepaald heeft.

Want inderdaad, aan de uitwerking van het volgende thema is men al begonnen. Dit keer zal het gaan over de 'Immigratie in de Limburgse Mijnstreek'. Omdat de projectgroep geen geschiedenis over de hoofden van de betrokken mensen heen wil schrijven, trekt men ook dit keer op interview.

De groep doet een oproep aan iedereen en vooral aan de migranten om hun ervaringen te vertellen. Voorts zoekt ze allerlei dokumentatiemateriaal zoals: foto's, loonfiches, huur- en werkovereenkomsten, onthaalbrochures, affiches, reglementen van logementshuizen, brieven van overheidsinstanties en informatie over de gewoonten en gebruiken van de migranten.

De projectgroep 'Mijnwerkersgeschiedenis' is te bereiken op volgend adres :
Maastrichterstraat 9
3500 Hasselt
tel. 011/22.97.77



V. : Men rust pijlers uit met het verkeerde materieel, vaak tegen de adviezen van de mechanische dienst in. Men koopt veel nieuw materiaal, of het nu geschikt is of niet. Het oude vliegt dan naar 'boven'. Ook de organisatie tussen onder- en bovengrond klopt niet. Zo moeten we in de ondergrond vaak wachten op lege wagens.

B. : Een gebrek aan competente kaders?

V. : Je zou op de duur gaan geloven dat 'ze' niet willen dat het goed gaat, dat ze de produktie laag willen houden. De grote fout die gebeurd is, en daar blijf ik bij, is de stichting van de KS. Laat vanaf morgen iedere mijn op zich werken, en we zullen bewijzen dat we het kunnen.

Met KS loopt de organisatie tussen de mijnen onderling in het honderd. Materieel dat beschadigd is b.v., vervoeren ze voor herstelling naar een andere zetel, o.a. Houthalen. We moeten lang wachten eer we het terug krijgen, en dan is het vaak nog maar half hersteld; of we krijgen het verkeerde materiaal terug. Ze zouden ons veel beter de herstellingen ter plaatse laten doen. Schaf KS af en het zal veel beter gaan.

Gezondheid

B. : Wat doet de KS om de mijnwerkers tegen stoflong (silicose) te beschermen?

V. : Op dat vlak is veel verbeterd. Sinds verschillende jaren is de controle verscherpt. Er zijn nu ook syndikale mijninspektoren, die regelmatig in de mijn afdalen. Maar de jaarlijkse medische controle is niet grondig genoeg. Een mijnwerker zou elk jaar een grondig onderzoek moeten ondergaan in het gezondheidsinstituut te Lanaken, dat speciaal voor de mijnwerkers bestemd is. Van het onderzoek dat nu gebeurt krijgt ge nooit resultaten.

Geraadpleegde werken :

Dr. CLAES Beda, *De sociale integratie van de Italiaanse en Poolse immigranten in Belgisch-Limburg*, uitgeverij Heideveld-Hasselt, 1962.

Projectgroep Mijnwerkersgeschiedenis van de Culturele Centrale Beringen-Mijn, *Mijnen - Limburgse koolputters spreken*, uitg. EPO, 1981.
DE WILDE Maurice, *Het Mijnalarm*, NV J. Van In en co, Lier, 1966

De opvang van migrantenkinderen in jeugdateliers

Men krijgt vaak de indruk dat alleen in grote steden een migrantenwerking opgezet wordt. Ook daarbuiten echter bestaan een aantal plaatselijke initiatieven, die zich tot vreemdelingen richten. Het gaat dan om zeer concreet werk, waar doorgaans weinig theoretische beschouwingen rond gemaakt worden - wat niet wil zeggen dat er geen duidelijke visie achter schuilt - en die tot nu toe slechts heel beperkt aan bod gekomen zijn in Bareel.

We hebben een vijftal jeugdateliers in Oost-Vlaanderen bezocht. Elk initiatief heeft zo wel zijn eigen moeilijkheden, maar er valt best een globale lijn te trekken. Door hier aandacht aan te besteden hopen we enkele nieuwe gegevens te kunnen aanbren- gen rond de werking met migrantenkinderen.

Verskillende kinderateliers - verschillende opvangmogelijkheden

Een voorstelling van de initiatieven :

Jeugdatelier Pierewiet in Lokeren

De eerste impuls tot de oprichting ging uit van de beheerraad van het speelplein Hoogland. Die stelde een gebouw, gelegen in een domein met heel wat spelmogelijkheden, ter beschikking. Zo kon er in '77 door een zevental geïnteresseerden met een jeugdatelier van start gegaan worden. 'We begonnen met een beperkte ervaring, maar met veel enthousiasme om de kinderen een georganiseerde ontspanning te bezorgen', zeggen ze zelf. Ze richtten zich tot zowel Belgische als migrantenkinderen van 4 tot 12 jaar. Er kwamen er bij de start zo'n dertig, voornamelijk uit de buurt. Geleidelijk aan echter bleven steeds meer Belgische kinderen weg, zodat het totale aantal enigszins terugviel. Dege- nen, die toch bleven komen, zijn kinderen met eenzelfde sociale thuissituatie als de migrantenkinderen, die tevens in eenzelfde buurt wonen. Later werd het jeugdatelier niet alleen op woensdagnamiddag opengehouden, maar ook na schooltijd. Omdat men merkte dat de kinderen thuisbleven om hun huiswerk te maken, werd

naschoolse begeleiding één van de functies van het atelier. Daarnaast wordt veel belang gehecht aan de stimulering van de creativiteit van de kinderen. Ze worden vrij gelaten, zowel in de keuze van het materiaal als in het werken ermee. Ze kunnen zelf activiteiten aanbren- gen en door de begeleiders wordt daar op ingespeeld. Gepoogd wordt de kinderen een aantal vaardigheden mee te geven : koken, knutselen, schilderen, boetsen, knutselen,... maar in die activiteiten ook een vorm van integratie te konkretiseren, namelijk door te refereren naar de eigen cultuur van de migranten en naar onze Belgische cultuur. Regelmatig worden ook de ouders uitgenodigd op één of andere bijeenkomst en dit blijkt redelijk succes te hebben.

Het jeugdatelier in Sint-Niklaas

In de zomer van '78 werden een aantal Turken en Marokkanen aangeschreven in het Turks en het Arabisch om het initiatief hun kinderen de woensdagnamiddag in een jeugdatelier te laten doorbrengen, bekend te maken. Het doelpubliek was de migrantenbevolking of liever hun kinderen. In Sint-Niklaas zijn er een 2000-tal vreemdelingen, waarvan 1000 Marokkanen en 400 Turken.

In het begin was er een redelijk grote opkomst. Nadien wisselde dit tot er een vaste kern van een vijftiental kinderen, die regelmatig kwamen, overbleef. Deze kinderen komen vooral uit enkele grote Turkse families uit de buurt.

Het atelier heeft zich genesteld op de zolder van het huis van de werkgroep 'werking met migranten'. Vermits de ruimte vrij beperkt is, worden veel buitenactiviteiten georganiseerd. Een van de vier Belgische medewerkers : "In het begin hebben we het erg groot gezien en hebben we veel verwachtingen rond de kinderen gesteld. Door een gebrek aan ervaring in dit werken met migrantenkinderen is dit soms een beetje uit de hand gelopen. Het was erg moeilijk om met de kinderen te werken in het begin, een explosie van energie werd op ons losgelaten. De kinderen konden eindelijk de beer eens loslaten... Met een kleinere groep werken, die we een beetje ken-

nen, bleek achteraf gemakkelijker. Wij zijn afgestapt van het ronselsysteem, dat als doel had zoveel mogelijk kinderen te bereiken."

Het jeugdatelier heeft zich samen met de migrantenwerking (vooral dienstverlening, juridische en administratieve informatie, plannen voor het opzetten van een huurderskollektief) los gemaakt van het OSW (ontwikkelingssamenwerking), een organisatie, die zich ook op de derde wereld richt en werkt rond politieke vluchtelingen. Het is de enige kinderverwerking met vreemde kinderen in Sint-Niklaas.

Jeugdatelier Aalst

In Aalst kende men vroeger het initiatief SODIGA (sociale dienst gastarbeiders), dat zich bezig hield met het onderverhuren van huizen, een tweedehandswinkel, arbeidsbemiddeling en, zij het minder prioritaair, het opzetten van een jeugdwerking. SODIGA ging echter over kop, hoofdzakelijk door het geringe vertrouwen dat de migranten er in hadden én door de hooggestelde verwachtingen van de medewerkers. Enkele medewerkers daarvan stimuleerden het ontstaan van de initiatiefgroep gastarbeiders. Daar werd plaats gemaakt voor een kinderatelier met als doel ontspanningsmogelijkheden te bieden voor kinderen tot 12 jaar.

Er werd een BTKster aangetrokken, die een huis zocht en in mei '81 kon men definitief van start gaan. In totaal werden reeds 65 kinderen bereikt. Dit is veel als men weet dat Aalst maar zo'n 900 vreemdelingen, overwegend Turken, telt. Per spelnamiddag (woensdagnamiddag) zijn er daarvan een 15 kinderen present. Belgische kinderen komen niet naar het atelier, tenzij dan de kinderen van de begeleiders. Opmerkelijk is het groot aantal begeleiders : twaalf jongeren, vooral leerlingen uit de hoogste klas van het middelbaar onderwijs, organiseren volgens een beurtrol een spelnamiddag. De BTKster is steeds ter plekke. Zij zorgt voor het nodige materiaal en de continuïteit van het jeugdatelier. Ook hier heeft het atelier nauwe banden met andere projecten : zo is er dinsdag en donderdag naschoolse begeleiding, zaterdag en zondag Koran-

les en een werking met meisjes van boven de dertien.

Hamme, jeugdatelier 't Hofken

Gestart vanuit het buurtopbouwwerk richt dit initiatief zich zowel naar kinderen van Hamme als naar buitenlandse kinderen uit de buurt. Er is wel aandacht, volgens sommige buurtbewoners te veel voor migranten, maar er wordt niet specifiek naar deze groep toe gewerkt (er wonen een 60tal migranten in de buurt, een 300 in Hamme). Het jeugdatelier werd opgezet door Belgische ouders. Zij begeleiden het atelier ook als vrijwilligers. Toen er betaalde krachten aan het werk werden gezet in het buurthuis, bleven de vrijwilligers weg en met hen een aantal Belgische kinderen.

Eigen aan het jeugdatelier is volgens de begeleiders de methode van werken, die aan het opbouwwerk ontleend is. "De ontplooiing van de persoonlijkheid (zelfwerkzaamheid, creativiteit, groepsbewustzijn,...) wordt telkens geplaatst in het kader van de eigen situatie, - waarin het kind leeft. Deze situatie wordt onderzocht, ontleed en besproken. Op deze bevindingen worden de activiteiten geënt. Daarnaast wordt de band gelegd met andere werkterreinen, waarop het buurthuis actief is. Als er gewerkt wordt rond ruimtelijke ordening, verkrotting... dan vindt men hiervan in het jeugdatelier iets terug". We kunnen zeggen dat het jeugdatelier volledig geïntegreerd is in de verdere buurtwerking (er is ondermeer ook een werking met jongeren).

Jeugdatelier Pinokkio in Zele

In Zele werd er vanuit de jeugdbeweging reeds geruime tijd een opening naar migranten toe gezocht. Met de steun van een werkgroep migranten werd in november '79 dan het jeugdatelier opgericht, dat zich als doel stelde ontspanning te bieden aan kinderen van migranten in ontmoeting met Belgische kinderen. Deze laatste bleven echter, zoals in de meeste vorige projecten, weg.

Elke zaterdagmiddag werden een 25-tal, meestal Turkse kinderen bereikt. In de vakanties liep hun aantal soms op tot 80 (in Zele wonen ongeveer 150 Turkse kinderen). Voorlopig echter ligt de werking volledig stil. Deels is dit te wijten aan de misverstanden, die ontstaan zijn tussen de ouders en begeleiders, deels aan de komst van een Turkse islamleeraar ('hodja') die de kinderen op de uren van het jeugdatelier straf- of bijlessen geeft. Vooraf waren er nochtans afspraken gemaakt om deze uren vrij te houden.

Het aanstellen van een vrijgestelde (voorzien voor binnenkort) kan hier misschien verandering in brengen. Er

wordt van hem verwacht dat hij de contacten met de ouders en de hodja terug zal opvijzelen. Er is ook voorzien dat deze vrijgestelde maandelijks ontspanningsactiviteiten zal organiseren, apart voor jongens en voor meisjes.

Tot nu toe hebben we enkel feitelijkheden op een rijtje gezet, die echter al duiden op zich duidelijk manifesterende en verdoken problemen, waarvan we de belangrijkste verder zullen bespreken. Een centrale rol hierin spelen de ouders. Het bepalende element echter is dat het kind met twee kulturen gekonfronteerd wordt en vrij bruut heen en weer wordt geslingerd. Aangezien de jeugdateliers groten-deels Turkse kinderen met een islamitische kultuurachtergrond aantrekken (bijna alle Turkse gezinnen komen van het platteland) is dit een goede invalshoek om de problemen van de jeugdateliers eens onder de loep te nemen.

De ouders

Als exponenten van een andere cultuur zullen de ouders deze cultuur via een andere opvoeding doorgeven aan hun kinderen. Deze opvoeding wordt in vergelijking met een Westeuropese opvoeding gekenmerkt door:

- het groepsgerichte ervan. De familie en in de ruimere zin burens, vrienden, werkgenoten, staan centraal en ieder heeft zijn rol daarin. Die familie geeft ook de nodige bescherming aan het kind, wat met zich meebrengt dat iemand van buiten de groep gewantouwd zal worden. Vanuit deze instelling wordt aan het kind de moraal bijgebracht, die geënt is op de waarde 'eer' en zijn opponent, de schande. Als het individu iets verkeerd doet, is dat een schande voor heel de groep. De kinderen worden dus niet opgevoed met een schuldgevoel, zoals wij dit kennen, maar met een veel sterker kollektief bewustzijn. Om een voorbeeld te geven: verschillende ateliers klaagden erover dat de kinderen veel materiaal meepikten. We moeten dit tegen een andere moraalachtergrond bekijken. Zij beschouwen dit dikwijls alleen als geleend, vermits het van de kollektiviteit is en niet gebruikt wordt. Dit 'stelen' noemen en openbaar maken zou een schande voor de familie zijn. De ouders reageerden hierop met 'geef ze maar een goed pak slaag'. Dit pikken beteugelen valt onder de verantwoordelijkheid van de begeleider.

- het kind wordt niet als 'kind' beschouwd, maar als kleine volwassene. Althans vanaf een bepaalde leeftijd zal het op zijn rol voorbereid worden en wordt het als belachelijk ervaren om nog te spelen. Zo werd in veel jeugdateliers gezocht naar een migrant om als begeleider van de kinderen op te treden. Als mi-

grantenjongeren daarover gepolst werden, bleek dat ze daar zeer weinig interesse voor hadden en voor dergelijk werk hun neus ophaalden.

- wat betreft het aanleren van vaardigheden en het verwerven van kennis, worden heel andere prioriteiten gesteld dan bij ons. Op het vlak van het onderwijs uit zich dat vooral in het belang dat gehecht wordt aan de Koranlessen en de religieuze opvoeding. Voor Turkse kinderen is dit nog des te markanter omdat zij van de teksten, die ze te leren krijgen, niets verstaan (Arabisch). Toch bestaat er een zeer sterke druk vanuit de Turkse gemeenschap om de kinderen deze lessen te laten volgen. Zo bleven in Zele kinderen, die oorspronkelijk vn thuis uit de lessen niet moesten volgen en naar het atelier kwamen, na een tijd toch weg als gevolg van de sterke sociale druk, die op de ouders uitgeoefend werd. Op vlak van de vrijetijdsbesteding (naar islamitische normen is dit een onbekend begrip) wordt creativiteit, wat bij ons enorm belangrijk wordt geacht, helemaal niet gewaardeerd. Het is een typisch individuele benadering van het kind en wordt als zodanig vaak als een bedreiging voor de groepsgeest gezien. Het merkwaardige is dat we zien dat in jeugdateliers, waar zeer sterk de nadruk ligt op het stimuleren van de creativiteit bij de kinderen (Lokeren bv.), dit als een tussenoplossing of combinatie van de twee benaderingen door de kinderen vertaald wordt, namelijk als een vorm van functionele creativiteit: ze zullen zelf met het voorstel op de proppen komen iets te maken wat thuis gebruikt kan worden om zo thuis ook waardering voor hun bezigheden in het jeugdatelier af te dwingen.

- het verschil tussen de opvoeding van jongens en meisjes is aanzienlijk groter dan bij ons. De plaats van het meisje is binnenshuis. De opvoeding in een rolpatroon begint immers zeer vlug en de scheiding in mannen- en vrouwengemeenschap is reeds voor het kind een feit. Het jongetje zal door zijn vader op zijn rol voorbereid worden en de affectieve binding met zijn moeder, die eens zo sterk was gaat helemaal verloren. Het meisje zal door de moeder en de andere vrouwelijke familieleden een aantal vaardigheden bijgebracht worden, die tot haar taak als vrouw horen. In de jeugdateliers merkt men dit zeer sterk. De meisjes blijven vlug weg wanneer ze wat ouder worden, maar ook op vrij jonge leeftijd worden de meisjes al minder vlug naar dergelijke opvangmogelijkheden gestuurd. Dat maakt dat ze in elk geval in een minderheid komen te staan en dat dit zoals het geval was in Zele, de aanleiding kan zijn om weg te blijven. Ook het schools onderwijs wordt voor de meisjes veel minder belangrijk geacht.

In het opvoedingspatroon manifesteert zich een zeer grote mate van autoriteit. De vader verwacht dat zijn gezag verlengd zal worden in de school en in de Koranlessen. In dit laatste geval is dat zeker zo.

Het kind wordt als het een paar jaar oud is voortdurend gefrustreerd. Het meisje krijgt niets dan verboden opgelegd, het jongetje wordt vrij ruw van moeders koesterende borst weggetrokken en wordt vaak gestraft, ook met fysiek geweld. Het kind wordt ook vrij vaak bang gemaakt en zelfs uitgelachen. Het faalt dus duidelijk. Anderzijds zal de familie het kind zeer goed beschermen tegen de vijandige buitenwereld en wordt het het jongetje naar zijn zin gemaakt door de moeder.

Als een jeugdatelier deze kinderen nu op een totaal andere manier zal aanpakken, is het niet te verwonderen dat de kinderen eens alle registers open zetten. Het kind heeft immers geleerd zijn gedrag in te stellen op een bepaalde sociale situatie en als het zich in een andere situatie bevindt, gedraagt het zich helemaal anders. Door de kinderen wordt in het jeugdatelier vaak verwacht dat de begeleiders harder zouden optreden, zo gauw er iets misloopt, konform het opvoedingspatroon dat ze thuis gewoon zijn.

Het verstoren van de activiteiten en het soms gewelddadig optreden van de kinderen moet ook deels toegeschreven worden aan de sterke psychische druk, waaronder de migrantenkinderen leven. Niet alleen hebben ze te lijden onder de diskriminering (door Belgische kinderen op school bv.), ook moeten ze voortdurend konfliktsituaties tussen thuis en de Belgische maatschappij verwerken. Er worden van de kinderen vaak tegenstrijdige gedragingen of prestaties verwacht.

Nu wordt deze islamcultuur hier door de ouders niet beleefd zoals in het thuisland. De ouders zijn hier meer geïsoleerd, leven met hun eigen onzekerheden en angsten, gekonfronteerd als ze zijn met de Westeuropese cultuur en met hun onzekere sociaal-ekonomische situatie, en dragen dit over op hun kinderen.

Kommunikatie

De aanpak van de ouders met hun kinderen bewijst nog maar eens hoe verschillend de aanpak wel is. Het ontwikkelen van taalvaardigheid wordt geenszins aangemoedigd. Het kind wordt ook verondersteld geen vragen te stellen, iets wat bij ons aangemoedigd en als positief ervaren wordt. De meeste verklaringen worden daarentegen in impliciete zin gegeven: gezegdes, koranspreuken, verhalen. Op die manier blijft veel onuitgesproken.

De communicatie tussen ouders en begeleiders wordt door de begeleiders

gedefinieerd als goed, soms als zeer moeilijk, soms als onduidelijk. Het eerste contact is vaak al problematisch. In een bij uitstek gesproken cultuur zijn pamfletten of aankondigingen wellicht niet het beste middel om de mensen te bereiken. Mondreklame is voor hen het meest doorslaggevend argument, maar daar komt de begeleider natuurlijk niet veel verder mee.

Het wantrouwen is echter duidelijk aanwezig. Bij vele buitenlandse ouders zit de schrik erin dat hun kinderen in het jeugdatelier te veel zullen verwesteren. Nooit echter zullen deze mensen openlijk een negatieve houding laten blijken tegenover begeleiders. Onder elkaar wordt er openlijker over gepraat. Zo deden er in Zele roddels de ronde, die mede het stopzetten van de activiteiten van het kinderatelier hebben veroorzaakt.

De begeleiders

Twee belangrijke konstaties dienen zich aan.

1. De meeste begeleiders hebben ervaring in het onderwijs of in de migrantenwerking. Toch blijken ze naar eigen zeggen niet voorbereid op het werken met kinderen van migranten. Het is niet duidelijk of een onvoldoende kennis van de kultuurachtergronden hiervoor verantwoordelijk is. Men moet echter niet vergeten dat deze mensen voor een bijzonder moeilijke taak staan. Welke vorm van integratie staat men voor? Een ontmoeting met Belgische kinderen buiten de school blijkt al zeer veel problemen te stellen, niet enkel door het andere gedrag van de vreemde kinderen, zoals eerder beschreven, maar ook door de weigerachtige houding van veel Belgische ouders t.o.v. een dergelijk initiatief.

2. Het aantrekken van een migrant als begeleider is tot nu toe steeds mislukt. Eerder schreven we al hoe dit in de islamcultuur te verklaren is. Georganiseerde vrijetijdsbesteding is in hun thuislanden onbestaande en onbelangrijk in hun opvoeding. Voor de begeleiders is er het enorme nadeel dat niemand van hen Turks kent. Dit betekent een aanzienlijke handicap voor het contact met en het gezag over de kinderen. Kinderen zullen vlugger de neiging hebben van alles en nog wat onder elkaar te bedisselen, als de begeleiders er toch niets van kunnen verstaan.

Problemen

De fundamentele problemen van de jeugdateliers moeten we situeren in hun relatie met een andere cultuur en het bepalen van hun houding daar tegenover. Fundamenteel in die zin dat er zich geen pasklare oplossing aandient. Hoe zal deze botsing tussen twee kulturen opvangen en verwerkt worden? In welke mate zal de Westeuropese opvoeding doorgezet

worden?

Minder 'onoplosbaar' zijn een aantal praktische problemen.

De financiering: de meeste jeugdateliers zijn door het Bestuur voor Jeugd-Vorming erkend en kunnen op die manier subsidies krijgen. De andere kunnen slechts bestaan, omdat ze een beroep kunnen doen op een andere vereniging of organisatie, waar ze dikwijls uit ontstaan zijn. Voor de infrastructuur geldt dit in nog grotere mate. Er kan in geen geval geld aan de ouders gevraagd worden. Zelfs voor zeer kleine bedragen bleek dit onmogelijk te zijn.

De infrastructuur: meestal zijn de jeugdateliers vrij klein behuist. Dit wordt opgevangen door het organiseren van veel buitenactiviteiten. Ook hier moet herhaaldelijk een beroep gedaan worden op andere organisaties. (Enkel in Hamme had men hier serieuze problemen mee: het enige speelterrein dat voorhanden is moet lang op voorhand gereserveerd worden.)

Mankracht: dit blijkt één van de grootste problemen te zijn in bepaalde jeugdateliers. Er wordt dikwijls met vrijwilligers gewerkt en degenen, die er beroepshalve mee bezig zijn, zijn ook vrijgesteld voor andere organisaties of andere activiteiten.

Specifiek voor de bezochte jeugdateliers was dat men een zeer **homogene groep** kinderen bereikte, waardoor aan de doelstelling Belgische en vreemde kinderen een gezamenlijke vrijetijdsbesteding te bezorgen, voorbijgegaan werd. Hoe de Belgische kinderen wegbleven hebben we eerder al beschreven. Daarbij speelt ook dat een groep, want groepsvorming naar afkomst lijkt onvermijdelijk, die in de minderheid komt te staan, zich gemakkelijk terugtrekt. Dit gebeurde ook met de Marokkanen, die minder in aantal waren, en in geringere mate ook met de meisjes.

Samenwerkingsverband

Deze vijf kinderateliers uit Lokeren, Sint-Niklaas, Zele, Aalst en Hamme zijn naar aanleiding van het feit dat ze met een gelijkaardige werking bezig waren en dat ze voor een groot deel met dezelfde problemen zaten, tot een los samenwerkingsverband gekomen. Deze samenwerking heeft het volgende tot doel:

- naar een Belgisch publiek toe het maken van een diareeks om de problematiek bekend te maken, vooroordelen te bestrijden en eventueel geïnteresseerden te vinden om als begeleider in een jeugdatelier te werken.
- naar een Belgisch en migrantenpubliek toe het voorbereiden en organiseren van de migrantenkinderdag in Lokeren (die inmiddels op 10 april heeft plaatsgehad).

**Pol Kongs
Piet Van Avermaet**

Kinderbijslag voor gastarbeiderskinderen in hun moederland

Statistiekje

In 1980 betaalden de Belgische kinderbijslagfondsen circa 885 miljoen frank aan kinderbijslag uit voor gastarbeiderskinderen die in hun moederland opgevoed worden. In vergelijking met 1976 is dit een achteruitgang met meer dan 100 miljard frank. Het aantal rechtgevendende kinderen daalde echter sterker, namelijk van 29.555 tot 23.291, zodat de gemiddelde jaarlijkse uitkering per kind toenam van 33.694 fr in '76 tot 37.994 in 1980. Voor kinderen in een EG-land bedroeg de gemiddelde bijslag dat jaar 46.124 fr, voor kinderen buiten Europa 22.382 fr. We herinneren eraan dat kinderen van EG-werknemers die in hun moederland opgevoed worden, met uitzondering van de 14e maand, dezelfde rechten op gezinsbijslag geven als kinderen in België.

Uit de voorgaande gevallen blijkt dat de kinderbijslagfondsen, voor een kind dat buiten Europa opgevoed wordt, gemiddeld de helft uitkeren van wat ze voor een kind dat in een EG-land woont uitkeren. Bovendien is er nog een groot verschil in bijslag tussen kinderen van ondergrondse mijnwerkers en kinderen van andere werknemers. Kinderen van ondergrondse mijnwerkers geven dezelfde rechten op gewone bijslag als Belgische kinderen. Voor december 1980 betekent dit, zonder leeftijdstoelage, 1617 frank voor een eerste kind, 2565 voor een tweede, 3513 voor een derde, 3582 voor een vierde en 3608 vanaf een vijfde kind. Kinderen van andere werknemers moeten het stellen met bedragen variërend tussen 1600 en



2700 fr voor vier kinderen. Voor deze werknemers komen per gezin slechts vier kinderen in het buitenland voor uitkering in aanmerking. Kinderen van werknemers die de EG-nationaliteit niet bezitten geven bovendien geen recht op verhoogde of bijzondere kinderbijslag.

Kinderen in Marokko

Bekijken we even hoe hoog de uitkeringen oplopen voor Marokkaanse kinderen in Marokko. Op 31 decem-

ber 1980 ontvingen 2815 Marokkaanse gezinnen bijslag voor 6784 kinderen in Marokko. Van die gezinnen waren er 384 mijnwerkersgezinnen en 1891 'andere'. Zoals gezegd ontvangen deze laatste gezinnen voor hun kinderen sterk verlaagde bijslag.

Deze gezinnen ontvingen 600 fr voor een eerste kind in het buitenland, 650 voor een tweede, 700 voor een derde en 750 voor een vierde. Het gaat hier om een totaal bedrag van zo'n 46 miljoen fr, of gemiddeld 8580 fr per kind. Tegen de laagste Belgische tarieven zouden deze gezinnen gemiddeld zo'n 34.000 fr per kind ontvangen hebben; ongeveer vier maal meer dus.

Frank Moulaert

aantal kinderen	1	2	3	4
bijslag per gezin	600 fr	1250 fr	1950 fr	2700 fr
aantal gezinnen	278	318	369	836

Redactie tweede generatie

Toekomstvisie op de werking met migrantenjongeren

werkten aan dit nummer mee :

Abdelmalik

Derwès Ferho

Alihson Oztekin

Rachib



Newroz-Koerdisch nieuwjaarsfeest



Jongerenmars voor werk



Vele immigranten zijn naar hier gekomen met een zeer geïdealiseerd beeld van Het Rijke Westen voor ogen. Op vele vlakken worden zij hierin ontgoocheld en zijn ten gevolge van de vele problemen en teleurstellingen die ze te verwerken krijgen, soms hun eigen thuisland weer gaan ophemelen. Hierbij gebeurt het wel eens dat zij zich ten einde raad krampachtig vastklampen aan tradities en gewoonten uit hun jeugd, met het risico traditioneler te worden dan het inmiddels toch ook aan evoluties onderhevige thuisland.

Hun kinderen delen echter doorgaans niet in deze gevoelens van idealisering van het moederland. De reden hiervoor is ondermeer dat ze bij vakanties ginder ervaren dat ze er toch niet helemaal thuis zijn en dat ze zelfs door hun landgenoten als 'toerist' beschouwd worden. Aan de andere kant voelen ze zich ook niet in het gastland echt opgenomen. Eigenlijk zijn ze nergens meer thuis. Dit veroorzaakt ambivalente gevoelens, ten aanzien van én het thuisland én van het gastland. En, alsof deze jongeren uit hoofde van hun immigratie nog niet genoeg problemen te verwerken hebben, worden ze nog gekonfronteerd met maatschappelijke problemen zoals werkloosheid, ver doorgedreven bureaucratisering en dergelijke meer. In die situaties worden ze voortdurend gediscrimineerd; bijvoorbeeld een pas afgestudeerde Marokkaan heeft geen recht op werkloosheidsuitkeringen. Toch is het voor velen de enige mogelijkheid hier te blijven, waar ze zijn opgegroeid. Een gastland waarin ze zullen wonen en werken en waarin ze recht hebben op adequate voorzieningen.

Abdelmalik

Interview met een Turks meisje

Het Turks meisje wou liever dat we haar naam niet vermelden in het artikel. Ze vreesde dat ze anders moeilijkheden zou ondervinden met haar ouders en haar omgeving. Daarom hebben we haar M.C. genoemd.

Derwès Ferho : Van welk land komt U en waarom ?

M.C. : Van Turkije. Mijn ouders zijn in de jaren '60 naar België in de koolmijnen komen werken. Ze konden ginder hun brood niet verdienen. Ik ben in Turkije geboren, maar sinds '65 woon ik hier. Ondertussen moest ik terugkeren omdat mijn vader en moeder werkten. Hierdoor was het moeilijk ons groot te brengen. Ik heb ook twee broers en een zus. Zij zijn jonger dan ik. Een van mijn broers is hier geboren.

D. Ferho : Heb U soms moeilijkheden ? In welke zin ?

M.C. : Zeer veel, op alle gebieden. Ik ben tussen twee culturen grootgebracht. Dit heeft te maken met het feit dat ik voor de helft hier en voor de helft in Turkije opgevoed ben. Ik heb iets meegekregen van de Turkse cultuur en iets van hier. Dit wil zeggen dat ik me noch Turk noch Belg voel. Ondertussen heb ik taalproblemen, problemen op school (dat ik niet kan volgen), enz.

Ik aanvaard moeilijk bepaalde gewoonten van de Turken, alhoewel ik daar niet volledig van af ben. Het omgekeerde geldt ook. Problemen bij het kiezen van een partner...

D. Ferho : Hebt U soms contacten met Belgen ?

M.C. : Ja, sociale contacten. In verenigingen, op school vroeger, enz. Deze contacten blijven meestal oppervlakkig, omdat ik mij niet volledig aan hen kan aanpassen. Als er bijvoorbeeld over gastarbeiders gesproken wordt (dikwijls in slechte zin) dan kan ik daar niet tegen. Dan is er soms een wederzijdse haat. Door de schuld van bepaalde racisten ga ik onbewust onschuldige mensen iets verwijten, beschuldigen. Alhoewel ik dit wil voorkomen, kan ik er niet van af. Als je elke dag dingen hoort zoals '500.000 werklozen, waarom dan gastarbeiders?' en 'Turken buiten...' Daarom heb ik soms moeilijkheden om contacten met mensen te leggen.

D. Ferho : Hebt U uw levenswijze aangepast aan de levenswijze in België, of met andere woorden, voelt U zich thuis ?

M.C. : Ik heb mijn levenswijze niet volledig aangepast. Dit is onmogelijk.

Ik voel me namelijk nog voor een groot deel Turkse. Ik leef samen met mijn ouders, die ook Turken zijn. Ik voel me nergens thuis. Dit heeft als gevolg dat ik mij depressief en agressief voel.

D. Ferho : Bent U van plan terug te gaan ?

M.C. : Dat hangt er van af. Ik denk dikwijls aan terugkeren naar mijn land. Want het is niet plezierig gekonfronteerd te worden met mensen, die je haten. Als vrouw zou ik niet graag terug gaan. Wat kan je als vrouw in Turkije beginnen ? Om niet marginaal te zijn moet je trouwen, kinderen maken... Ik ben niet tegen het huwelijk, maar wel tegen het 'trouwen om getrouwd te zijn'.

D. Ferho : Ik dank U voor uw medewerking.

Derwès Ferho

Geloof het of geloof het niet

Ali is op dit ogenblik medewerker aan het Brusselse tolkencentrum. Als vroeger medewerker aan het OCGB ging hij reeds verschillende keren spreken in scholen en jeugdverenigingen. Daar werd dan gedebatteerd rond de problematiek van vreemdelingen in België. Hieronder volgt het relaas van zo'n ervaring.

In april van vorig jaar ging ik met een Marokkaanse vriendin spreken in een Brusselse middelbare school over de migrantenproblematiek. Eerst toonden we een reeks dia's over de geschiedenis van de migratie, daarna volgde een discussie over de historiek en de konkrete moeilijkheden rond migranten in België, zoals daar zijn : waarom zijn de migranten gegroepeerd in het centrum van Brussel zonder zich af te vragen, of het is om vlugger werk te vinden of om niet te moeten pendelen; men stelt ook vaak de vraag waarom Turkse en Marokkaanse vrouwen nog steeds achterlijk gekleed zijn, zonder te beseffen dat cultuur en godsdienst hierin een grote rol spelen, en beperkingen opleggen; waarom maken ze zoveel kinderen vraagt men ook, zonder te weten dat de godsdienst abortus en het gebruik van de pil ten strengste verbiedt (zoal de katholieke kerk het trouwens ook aan haar leden verbiedt).

Mijn vriendin en ik gingen uitgebreid op vragen en vooroordelen in maar veel mocht het niet baten. We kregen het gevoel dat vele van deze uitspraken en vooroordelen er bij deze jon-

geren door hun ouders waren ingepompt. Ondermeer ging een van de leerlingen heftig tekeer over een klein incidentje : "Vorige week heeft een bende Marokkanen één van onze klasgenoten afgeranseld aan de tramhalte". De ware reden voor dit voorval kwamen we echter later te weten, toen we nog bleven nakaarten met enkele leerlingen, namelijk, dat een jonge Marokkaan enkele dagen voordien was toegetakeld door drie Belgische jongeren.

Op een zeker ogenblik voelden wij ons allebei vernederd toen enkele leerlingen lachend opmerkingen maakten als "Wat kan daar nu erg aan zijn als wij tegen een Marokkaan of Turk vuile makak roepen?" Maar daarop repikeerde mijn vriendin : "En dan vinden jullie het waarschijnlijk ook niet erg als wij bleekscheet zouden roepen?" Er volgde een korte algemene stilte. Het effect moet blijkbaar wederkerig geweest zijn. Het is inderdaad gemakkelijk zomaar iemand uit te schelden. Maar schelden en vooroordelen berusten enkel op onwetendheid. We moesten nochtans vaststellen dat na ons klasgesprek de meeste leerlingen onovertuigd bleven van onze tegenargumenten. Wellicht ligt dat zoals we al eerder moesten vaststellen, veeleer aan hun ouders dan aan de jongeren zelf.



Op 19 juni zal in het Limburgse Houthalen de "Dag van de buitenlandse jongeren" doorgaan, georganiseerd door het LOCOM (Limburgs overlegcomité opbouwwerk migranten). Vorming tot bevrijding en het VOM (Vlaams overlegcomité opbouwwerk migranten).

's Voormiddags zal er in groepen gediscussieerd worden met als thema's: werk, werkloosheid, vrije tijd, meisjes en school. Daarna zijn er films en optredens van buitenlandse groepen voorzien. Het geheel zal afgesloten worden met een fuif, waar een Italiaanse popgroep voor de nodige dansmuziek zal zorgen.

Jeugdhuis JOKIDO: Bremstraat 39, 3530.Houthalen, begin 9.30 u

Interview met Turkse hongerstakers

Senol Gülsatir en Ulkü begonnen hun hongerstaking op de eerste dag van de aktie (zondag 28/03/82) (zie ook Beknopt p. 24). Alihsan Oztekin had een gesprek met hen.

Ali : Waarom doet u mee aan deze hongerstaking, om de niet-ingeschrevenen te steunen of omdat u zelf niet ingeschreven bent ?

Senol : Om geen van beide redenen, louter uit protest tegen de maatregelen van Nols, louter om de wettelijke rechten van de vreemdelingen te verdedigen.

Ali : Met hoeveel mensen zijn jullie gestart ?

Senol : We zijn begonnen met acht mensen, maar intussen zijn er mensen gestopt en anderen begonnen. Momenteel zijn er tien hongerstakers.

Ali : Ondervindt u een solidariteit van de Turkse gemeenschap ?

Senol : We krijgen hier regelmatig bezoek, meestal zijn het echter mensen die we kennen. Ik hoop dat ook andere mensen belangstelling hebben voor wat we doen, dat onze hongerstaking enig effect sorteert, anders zal ze zonder resultaat eindigen.

Ali : Hoe voelt u zich ? Nog moed om door te gaan ?

Senol : Zeker, ik heb steeds serieuze verwachtingen gekoesterd in verband met onze hongerstaking, het beste bewijs daarvan is dat ik vandaag nog hier ben en, zoals iedere staker, vol goede moed afwacht om ons doel te bereiken.

Ali : Wat verwacht u als resultaat ?

Senol : Ik denk dat wij de eerste stap gezet hebben. Nu is het de beurt aan de bevolking om de tweede stap te zetten voor een grote manifestatie. De organisatoren zijn van plan om deze manifestatie zo snel mogelijk te doen plaatsgrijpen in de hoop dat dat iets zal veranderen aan de onwettelijkheden die in deze gemeente plaatsvinden.

Ulkü : We kunnen ook aanstippen dat tot nu toe de Belgische massamedia niet veel interesse hebben getoond, noch voor de hongerstakers, noch voor de onwettelijkheden van Nols. Er komt nochtans wel wat beweging in: twee dagen geleden zijn hier een massa journalisten en TV-equipages van verschillende kanalen mensen komen interviewen.

Dit toont toch aan dat van beide kanten, zowel van de media als van de bevolking, een beweging op gang komt tegen de onwettige maatregelen van Nols.

Stil zwijgen, ken ik niet

Gisteren vochten wij
Voor vandaag, zo mooi
En voor de vreugdevolle toekomst.
Het blijft drukken op de schouders, deze strijd
Net als het leven
Het breekt niet, omdat het volk mee strijdt
Gelukkig maar vol haat.

Gisteren vochten wij
Met grote broodnood
Maar, met een sterk hart
Tegen onderdrukking, en uitbuiting
Vechten wij nu verder.

Sikkels scherpen wij
Houweel en schop en houtstokken
Hamers, in de handen van de arbeiders
Met duizenden verschenen in de velden
Wij zijn één macht en één stem geworden.

Wij bouwen de wereld
Met ons kracht, samen met ons bondgenoten
Onder duizend vuile vloeken
Het is genoeg zeggen wij.

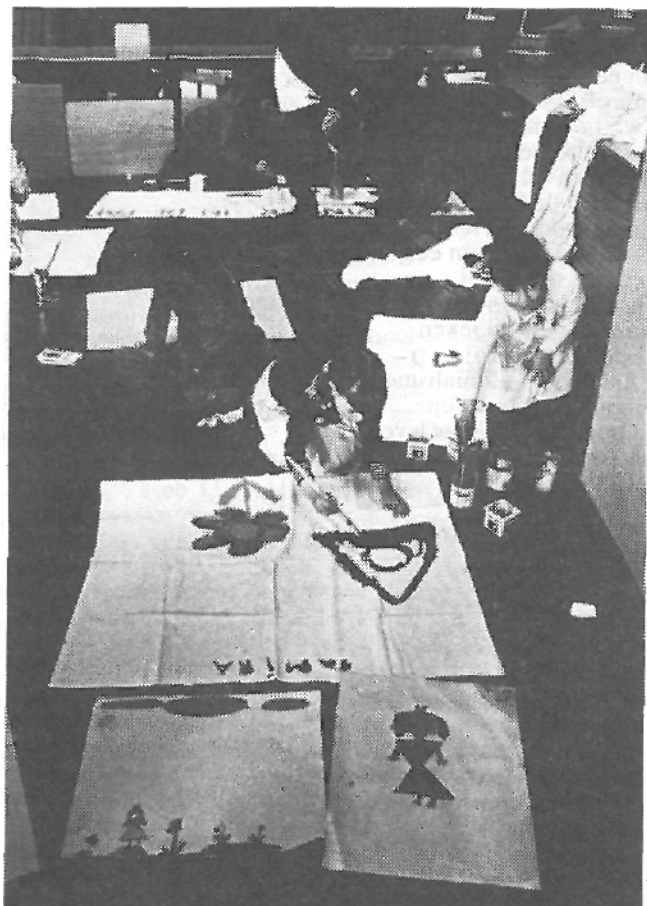
Wij zullen het kolonialisme vernietigen
En nooit laten herleven
Wij bouwen een nieuw leven
In broederlijkheid.

Gisteren vochten wij
Voor vandaag, zo mooi
En voor de vreugdevolle toekomst.

Derwès Ferho



Fotoreportage kinderdag Lokeren



Dokumentatie

Deze rubriek wordt verzorgd door de dokumentatiediensten van Bareel en O.C.G.B.

Materiaal ter aankondiging kunt u zenden aan Bareel, Pol Kongs, Brabantstraat 174, 1030 Brussel.

Nieuwe boeken

Racisten hebben ongelijk,
F. Moulaert en R. Bollen,
93 blz., 160 Bf.

'De Belgen weten te weinig over de gastarbeiders in België. Als gevolg daarvan laten ze zich, vaak uit onwetendheid, al te gemakkelijk meeslepen door roddelpraatjes'. Dat schrijven Rita Bollen en Frank Moulaert in de inleiding van hun boek 'Racisten hebben ongelijk', dat eind maart verscheen. Ze willen aan de hand van cijfermateriaal een aantal steeds terugkerende vooroordelen weerleggen, zoals de idee als zouden gastarbeiders het werk van Belgen afpakken of van het Belgisch sociaal-zekerheidssysteem profiteren.

In het eerste deel geven ze een overzicht van de positie van de migranten in het Belgisch economisch bestel. Alhoewel in krisistijd relatief meer Belgen onder hun kwalificatieniveau zullen pogen te werken en dus in aanmerking komen voor arbeidsplaatsen die traditioneel door vreemdelingen ingenomen worden, blijft er werk voor gastarbeiders. De beperkte rechtszekerheid, die deze hebben, hun kwetsbaarheid voor ontslag en het feit dat ze doorgaans minder vragen (eisen) stellen, maakt ze een manipuleerbare arbeidsreserve en dus extra aantrekkelijk voor de kapitalistische ondernemer. Het soort werk dat de gastarbeiders verrichten, verklaart de hoge werkloosheid onder migranten. Het betreft hier jobs van een secundaire arbeidsmarkt, o.m. gekenmerkt door een groot verloop. Daarentegen zijn ze minder lang werkloos dan Belgen. Daarnaast moeten ze aan specifieke voorwaarden voldoen om als uitkeringsgerechtigd werkloze erkend te worden.

De auteurs besteden veel aandacht aan de rechten en plichten van vreemde werknemers in de sociale zekerheid. Tussen de sectoren in de sociale zekerheid zijn er nogal wat verschillen. Er zijn nog steeds nationaliteitsvoorwaarden (uitkeringen voor personen van een bepaalde nationaliteit: wie de Belgische nationaliteit niet heeft, zal er dus geen recht op hebben) en verblijfsvoorwaarden terug te vinden in de sociale-zekerheidsreglementering. Internationale verdragen vullen dit gedeeltelijk aan (o.a. voor



Kennismaking met de Turkse taal,
E.H.J. Kooij-Spruijt en T.K. Kaya,
240 blz., 830 Bf.

Achterflap: Deze 'Kennismaking met de Turkse taal' is ontstaan uit een cursus aan de volksuniversiteit. Als docenten constateerden de auteurs grote belangstelling voor het Turks van mensen, die door hun werk of op een andere manier met Turken in aanraking komen. Voor hen is dit boek dan ook bedoeld. Een paar zinnetjes Turks kunnen immers de taalbarrière doorbreken en normaal menselijk contact mogelijk maken. In de lessen wordt de Turkse grammatica zo eenvoudig mogelijk en met behulp van zoveel mogelijk Nederlandse begrippen uiteengezet. Bij alle onderdelen behoren oefeningen waarmee men zich de spreektaal, al van het begin af aan, eigen maakt. Terwille van de zelfstudie besluit ieder hoofdstuk met de antwoorden op de oefeningen.

EG'ers), maar er blijven een aantal diskriminaties bestaan. Een probleem is zeker ook de feitelijke diskriminatie, die veel moeilijker ongedaan te maken is: onwil van ambtenaren, taalproblemen, gebrek aan kennis, ...

Naast cijfers over de werkloosheidsvergoedingen worden ook getallen over pensioenen en kinderbijslag gegeven, waaruit blijkt dat vreemdelingen voor hun kinderen, die hier verblijven, niet meer krijgen dan de Belgen. Voor de kinderen in het buitenland krijgen ze (niet EG'ers, behalve mijnwerkers) slechts een fractie van wat Belgen in dat geval krijgen (in alle gevallen minder dan een vierde) en dat maximaal voor vier kinderen.

Na een kort overzicht van de parlementaire actie op dit gebied, doen de auteurs tot slot een paar voorstellen om de plooi in de sociale zekerheid glad te strijken en de nog bestaande diskriminaties ongedaan te maken. Een 'burgerschap', met o.m. gemeentelijk stemrecht, voor elke vreemdeling, die vijf jaar in België verblijft, zou een eerste stap kunnen zijn.

Marokkaans voor Nederlandstaligen,
M. Van Mol, uitg. Bohn,
Scheltema en Holkema,
Antwerpen-Deventer 1981

"Een taal als Marokkaans-Arabisch machtig zijn, opent verre horizons. Niet alleen leert men de gastarbeiders kennen zoals ze zijn, vanuit hun denken, men leert ook de Noordafrikaanse cultuur kennen, zoals die leeft bij de gewone mens... De taal doorbreekt alle barrières." Zijn boek, dat Mark Van Mol aldus inleidt, bevat een ruime basiswoordenschat van 1.850 woorden. Ook de lesonderwerpen zijn erop gericht zoveel mogelijk geïnteresseerden aan hun trekken te laten komen: onderwijs, geneeskunde, landbouw, godsdienst, economie, typische gastarbeidersproblemen, enzovoort. Met het boek leert men geen Arabisch schrijven, het gaat hem enkel om de gesproken taal aan de hand van een vooraf goed uitgelegd transcriptiesysteem.

Hongerstaking in Schaarbeek

Vijf niet-EG'ers, twee Belgen en een Fransman, die in België werkt, begonnen zondag 28 maart aan een hongerstaking in een lokaaltje van de Marokkaanse vereniging Ahl El Hijra. Ze wilden hiermee bereiken dat de gemeente Schaarbeek haar houding zou wijzigen ten aanzien van het niet-inschrijven van niet-EG'ers in de gemeente. Sinds september 1981 weigert de gemeente immers nog vreemdelingen in te schrijven in het bevolkings- en vreemdelingenregister, als zij afkomstig zijn uit een land van buiten de EG. Naar schatting zo'n vier- à zeventienhonderd mensen zijn tot nu toe het slachtoffer geworden van deze maatregel. Nochtans hebben deze mensen het recht aan hun kant: ieder, die het recht heeft in België te verblijven of om er zich te vestigen, kan dit doen in de gemeente van zijn keuze. Slechts in heel uitzonderlijke gevallen kan de Minister van Justitie een welbepaalde vreemdeling tijdelijk verplichten ergens te verblijven. De Minister van het Brusselse Gewest heeft de beslissingen van de gemeente Schaarbeek bij K.B. vernietigd. De maatregel werd eveneens opgeschort door de gouverneur van Brabant, zodat de voogdij-overheid de gemeente in het ongelijk stelde. Omdat de heer Nols zich daar niet naar voegde, zijn hierrond reeds lange tijd acties aan de gang. Dit had uiteindelijk deze harde actie tot gevolg. Zo'n 180 organisaties zegden in de loop van de hongerstaking hun steun toe.

Op vraag van volksvertegenwoordiger O. Deleuze in het parlement, antwoordde de Minister van het Brusselse Gewest, Demuyter, dat de Brusselse Executieve geen regeringskommissaris naar Schaarbeek zou sturen, omdat het niet om een principiële weigering van inschrijving gaat. Inderdaad heeft Nols toegezegd alle gevallen te zullen herzien, maar feit is en blijft dat de gevallen van niet-inschrijving willekeurige weigeringen zijn. Immers, welke doorslaggevende motivering kan het gemeentebestuur geven voor een weigering? Men moet weten dat de gemeente geen enkele wettelijke bevoegdheid heeft terzake en een louter administratieve taak in verband met inschrijvingen te vervullen heeft.

De door Nols gevoerde politiek is echter duidelijk: het opnieuw in voege brengen van het artikel 2D van de wet van 28 maart 1952, dat de Minister van Justitie de bevoegdheid gaf een te gro-

te immigratie van vreemdelingen in een gemeente tegen te gaan, het sterk beperken van het recht op gezinshereniging door er bijkomende voorwaarden aan te verbinden, een visum voor niet-EG'ers, dat zijn maatregelen, die Nols voorstaat en in de realiteit verwezenlijkt wil zien. Op die manier wil hij een aantal moeilijk verworven rechten van de migranten terugschroeven, omdat hij de tijd daarvoor nu rijp acht, maar vooral omdat dit in zijn gemeentebestuur past (een zondebok voor het failliet van Schaarbeek, inspelen op vooroordelen en frustraties bij de bevolking). De kans is niet gering dat de manier van optreden van het Schaarbeekse college van Burgemeester en Schepenen navolging kent bij andere Brusselse gemeenten. Er waren reeds eerder in Anderlecht, Sint-Gillis en Sint-Joost-Ten-Node pogingen om het aantal vreemdelingen in de gemeente te beperken, steunend op een maatregel, die een 'gezonde' huisvesting als voorwaarde stelde voor de inschrijving van vreemdelingen.

Ook de recente maatregelen van Gol zijn een exponent van deze schrikwekkende evolutie, die de migranten in steeds slechtere papieren doet terechtkomen. De Minister van Justitie zal zo goed als automatisch verwijderingsmaatregelen nemen bij een effectieve veroordeling van meer dan 6 maanden voor niet-EG'ers die minder dan vijf jaar in België verblijven. Voor alle EG'ers en niet-EG'ers, die meer dan vijf jaar in België verblijven, zouden die maatregelen genomen worden in geval van een veroordeling tot één jaar of meer wegens diefstal en in drugzaken. Zulk een terugwijzing of uitzetting geldt in principe voor 10 jaar.

Deze maatregelen werden bekend gemaakt op het moment dat de hongerstaking al bezig was en ze werden door het aktiecomité veroordeeld. Olie op het vuur was de verklaring van Gol dat hij voorstander is van een regeling waardoor bepaalde gemeenten het recht zouden hebben vreemdelingen te weigeren. Mooi in de kaart van Nols gespeeld dus.

Op 9 april, na dertien dagen hongerstaking, besloten de hongerstakers hun actie te beëindigen, nadat een delegatie van het ACV-CSC en van het ACW-MOC een onderhoud met premier W. Martens over de inschrijvingen gehad had. Daarbij bevestigde deze dat er moet op toegezien worden dat de wet van 15 december 1980 (statuut van de vreemdeling) toegepast

wordt en beloofde hij de betrokken ministers, Gol en Demuyter, bij zich te ontbieden. Welk resultaat dit onderhoud uiteindelijk kan hebben, als het dan al zou doorgaan, is moeilijk uit te maken. Ten opzichte van een coalitiepartner zal Martens zich beseft niet al te hard opstellen.

De brede sensibilisatie, die deze actie zowel bij migranten en Belgen in het Brusselse en nationaal, als bij allerlei organisaties heeft ontwikkeld, zal ongetwijfeld nieuwe acties tot gevolg hebben, zolang deze zaak niet in het reine getrokken is en zolang er maatregelen à la Gol uitgevaardigd worden. De beloftes van Martens die zonder merkbaar resultaat gebleven zijn, kunnen slechts een aanzet zijn tot nieuwe actie.

Problemen bij hulpverlening aan migranten.

Ontmoetingsdagen georganiseerd door het V.O.C.O.M. in samenwerking met de Averroës-stichting van Amsterdam. Gastspreker A. Eppink.

Deze sessies zijn als volgt gepland:
dinsdagavond 25 mei om 20 uur:
Auditorium UFSIA
Rodestraat 12/14
2000 Antwerpen

woensdag 26 mei om 14 uur:
Schouwburg - Nieuw Gemeentehuis
3600 Genk

woensdagavond 26 mei om 20 uur:
Trefcentrum De Kriekelaar
Vanderlindenstraat 46
1030 Brussel

Zaterdag 5 juni vanaf 13u30:
Tweede Marokkaans Vrouwenfeest

- rommelmarkt
- marokkaanse barbecue
- marokkaanse zang en dans
- turkse kindervolksdansgroep
- poppenkast

Adres: voormalige jongensschool, Achturendagstraat 16B, (Moretusburg) Hoboken

Wij heten alle vrouwen welkom!!

(jammer genoeg moeten wij onze mannelijke sympathisanten teleurstellen; rekening houdend met de Marokkaanse cultuur is deze activiteit enkel toegankelijk voor vrouwen).